

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СТРАТЕГІЧНИХ СТУДІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

 Ніна РЖЕВСЬКА

«07» 06 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ
СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ»

**Тема: «АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПРОГРАМИ ERASMUS+ НА
МІЖНАРОДНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБМІН ТА СПІВПРАЦЮ В
ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Виконавець: здобувач вищої освіти 4 курсу, 409 групи, Баглай Анастасія
Віталіївна

Керівник: доцент кафедри міжнародних відносин та стратегічних студій,
к.політ.н. Поведа Олександр Петрович

Нормоконтролер: Олександр ПОВЕДА

КИЇВ 2024

Зміст

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. Програма Erasmus+: цілі, завдання та основні напрями діяльності.....	7
1.1. Історичний нарис та еволюція програми Erasmus+.....	7
1.2. Основні цілі, завдання та ключові напрями діяльності програми Erasmus+.....	12
1.3. Участь України в програмі Erasmus+: досягнення, перспективи та виклики.....	18
РОЗДІЛ 2: Роль програми Erasmus+ у сприянні міжнародного інформаційного обміну.....	24
2.1. Доступність інформації про програму Erasmus+ в Україні: аналіз доступності та ефективності комунікаційних каналів для молоді.....	24
2.2. Рівень обізнаності молоді про можливості міжнародного навчання: визначення, фактори впливу та перспективи підвищення свідомості.....	36
РОЗДІЛ 3. Erasmus+ та співпраця в галузі вищої освіти України.....	44
3.1. Прогнозування тенденцій міжнародних партнерських відносин у сфері вищої освіти в контексті програми Erasmus+.....	44
3.2. Перспективи розвитку академічної мобільності студентів та викладачів в межах програми Erasmus+.....	49
Висновки.....	54
Список використаних джерел.....	58
Додатки.....	69

ВСТУП

Сьогодні, у динамічному світі, де міжнародні відносини відіграють дедалі більшу роль, питання інформаційного обміну та співпраці набувають особливої актуальності. У цій сфері важливе місце посідає програма Erasmus+, яка протягом багатьох років сприяє розвитку міжнародних зв'язків у галузі освіти та науки.

Дослідження впливу програми Erasmus+ на міжнародний інформаційний обмін та співпрацю в галузі вищої освіти є актуальним з кількох причин:

- **Зростання потреби в міжнародній співпраці:** У сучасному світі знання та інновації стають ключовими факторами розвитку будь-якої країни. Для того, щоб бути конкурентоспроможною, Україні необхідно активно співпрацювати з іншими країнами в галузі освіти та науки. Програма Erasmus+ надає унікальну можливість для такої співпраці;

- **Недостатнє вивчення впливу програми Erasmus+:** Незважаючи на значну популярність програми Erasmus+, її вплив на міжнародний інформаційний обмін та співпрацю в галузі вищої освіти не досліджено в повному обсязі. Це робить дане дослідження актуальним з точки зору наукової новизни;

- **Практична значущість:** Результати дослідження можуть бути використані для покращення роботи програми Erasmus+ в Україні, а також для більш ефективного використання її можливостей українськими студентами та викладачами.

Мета дослідження: проаналізувати вплив програми Erasmus+ на міжнародний інформаційний обмін та співпрацю в галузі вищої освіти і визначити перспективи розвитку програми Erasmus+ в Україні.

Завдання дослідження:

- дослідити цілі, завдання та основні напрями діяльності програми Erasmus+;

- проаналізувати доступність інформації про програму Erasmus+ та рівень обізнаності молоді про її можливості;
- дослідити вплив програми Erasmus+ на міжнародний інформаційний обмін;
- проаналізувати роль програми Erasmus+ у розвитку співпраці в галузі вищої освіти;
- визначити перспективи розвитку програми Erasmus+ в Україні.

Об'єкт дослідження: програма Erasmus+.

Предмет дослідження: вплив програми Erasmus+ на міжнародний інформаційний обмін та співпрацю в галузі вищої освіти.

У дослідженні використовувалися такі методи:

- **Опитування (метод експертної оцінки):** для збору інформації про думки молоді щодо впливу програми Erasmus+ на міжнародний інформаційний обмін та співпрацю в галузі вищої освіти;
- **SWOT-аналіз:** для аналізу сильних та слабких сторін, можливостей та загроз програми Erasmus+, що стосуються інформування молоді про міжнародні можливості навчання;
- **Прогноз (дерево цілей):** для визначення міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти в рамках програми Erasmus+, щоб визначити ключові напрямки розвитку та цілі, які мають досягти;
- **Сценарії розвитку:** для розробки альтернативних сценаріїв розвитку програми Erasmus+ в Україні.

У контексті дослідження впливу програми Erasmus+ на міжнародний інформаційний обмін та співпрацю в галузі вищої освіти, важливим є огляд праць ключових дослідників, які присвятили свої роботи цій тематиці або суміжним питанням. Їхні праці дають глибоке розуміння розвитку академічної мобільності, міжнародної співпраці та трансформації вищої освіти під впливом глобальних програм і викликів.

Однією з важливих праць у цьому контексті є дослідження Вертегела В. “Проблема академічної мобільності в контексті підготовки конкурентоспроможних фахівців”. У своїй роботі автор розглядає академічну мобільність як ключовий елемент підготовки фахівців, здатних конкурувати на міжнародному ринку праці. Це дослідження допомагає зрозуміти, як Erasmus+ сприяє підвищенню конкурентоспроможності студентів через розвиток їхніх професійних та міжкультурних навичок.

Федорова І. І. та Трофименко Я. В. у своїй праці “Академічна мобільність українських студентів у сучасному освітньому просторі” аналізують специфіку академічної мобільності українських студентів. Вони підкреслюють важливість участі українських навчальних закладів у програмах міжнародного обміну для інтеграції в європейський освітній простір. Їхні висновки є важливими для розуміння позитивного впливу програм Erasmus+ на українську вищу освіту.

Інше вагомє дослідження, виконане Ye. Nikolaiev, G. Riy, та I. Shemelynets, “War in Ukraine: Reshaping the Higher Education Sector”, аналізує вплив війни в Україні на сектор вищої освіти. У цьому аналітичному звіті розглядаються виклики та можливості, що виникають у контексті міжнародної співпраці та академічної мобільності. Автори підкреслюють, що Erasmus+ відіграє важливу роль у підтримці академічної спільноти України в умовах кризи.

Горінов П., Драпушко Р., Драпушко Н. та Ільчук О. у навчальному посібнику “Молодіжна політика в Україні” розглядають різні аспекти молодіжної політики, включаючи роль міжнародних освітніх програм. Вони аналізують, як програми типу Erasmus+ сприяють розвитку молодіжної політики через освітні можливості та культурний обмін, що є важливим для зміцнення зв’язків між молоддю різних країн.

Шитікова С. та Жданова К. у своїй роботі “Можливості Програми ЄС Еразмус+ 2021-2027 для закладів професійної (професійно-технічної)

освіти та фахової передвищої освіти - VET” досліджують можливості, які надає Erasmus+ для закладів професійної освіти. Це дослідження демонструє широту програми Erasmus+ і її здатність підтримувати різні рівні освіти, що підвищує її вплив на загальний освітній ландшафт.

Заячук Ю. у статті “Освітні програми ЄС та можливості для викладача українського університету” розглядає конкретні можливості, які надаються викладачам через участь у програмах Erasmus+. Він підкреслює важливість міжнародної співпраці для професійного розвитку викладачів та покращення якості освіти в українських університетах.

Таким чином, праці зазначених дослідників разом формують комплексне розуміння впливу програми Erasmus+ на міжнародний інформаційний обмін та співпрацю в галузі вищої освіти. Вони висвітлюють різні аспекти академічної мобільності, виклики та можливості, що виникають у процесі міжнародної співпраці, та демонструють значення Erasmus+ для підвищення якості вищої освіти та підготовки конкурентоспроможних фахівців.

Робота складається з трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.

У розділі висновків будуть підведені підсумки дослідження, сформульовані основні висновки щодо впливу програми Erasmus+ на міжнародний інформаційний обмін та співпрацю в галузі вищої освіти, а також запропоновані рекомендації щодо покращення роботи програми Erasmus+ в Україні.

У додатках розміщені матеріали, які неможливо включити до основного тексту роботи через їх об’ємність або специфіку, наприклад, питання та результати анкети, що використовувались під час опитування.

У списку використаних джерел буде надано перелік усіх джерел, на які робились посилання в роботі, а це офіційні документи, наукові статті, аналітичні праці дослідників тощо.

РОЗДІЛ 1. Програма Erasmus+: історія, цілі, завдання та основні напрями діяльності

1.1. Історичний нарис та еволюція програми Erasmus+

У сучасному світі освіта та знання перетинають кордони та національні межі. Формування єдиного світового освітнього простору відбувається за рахунок зближення підходів різних країн до освіти та визнання документів про освіту. Європейський простір вищої освіти (ЕНЕА) та дослідницький простір (ЕРА) формують сучасне європейське суспільство знань. Спільний європейський освітній простір сприяє мобільності студентів та викладачів і відіграє ключову роль у формуванні єдиного освітнього простору. [51]

Реформування вітчизняної освіти та інтеграція у світову спільноту потребують оновлення та вивчення зарубіжного досвіду. Академічна мобільність важлива як для інтернаціоналізації вищих навчальних закладів, так і для формування конкурентоспроможних трудових ресурсів. Щоб підготувати конкурентоспроможних фахівців, потрібно розвивати академічну мобільність студентів. Це важлива теоретична й практична проблема, для вирішення якої потрібно шукати ефективні засоби. [37, с.256-257]

Академічна мобільність, яка є високорозвиненою формою міжнародної освіти, сприяє включенню особистості у глобальну академічну спільноту. Вона відкриває доступ до найновітніших досягнень освіти провідних країн світу, сприяє розвитку міжкультурних навичок і збільшує можливості для професійного зростання. [39, с.38] Академічна мобільність дозволяє студентам навчатись в інших університетах протягом одного або кількох семестрів, зараховуючи кредити та періоди навчання. Це сприяє ефективному розвитку особистого інтелектуального потенціалу. Це динамічне явище, що інтегрує індивіда до міжнародної освітньої системи. Академічна мобільність є важливою складовою інтеграції у вищу освіту

міжнародного рівня, сприяє обміну між університетами та державами, а також допомагає студентам обирати найкращі варіанти навчання для підготовки сучасних фахівців.

Процес академічної мобільності включає отримання додаткової освіти, моніторинг якості, оновлення навчального змісту та комп'ютеризацію навчання. Це також сприяє свободі вибору програми, створенню інноваційних центрів та зміцненню взаємовідносин між викладачами та студентами. Студентська академічна мобільність дозволяє отримати знання та навички у ВНЗ іншої країни, незалежно від громадянства. Це може бути організованою або індивідуальною ініціативою студента та може мати горизонтальний або вертикальний характер залежно від мети навчання. [66, с.139-143]

За останні 37 років понад 5 мільйонів студентів відправилися на захоплюючі подорожі завдяки програмі обміну “Erasmus” [59], витрачаючи частину свого навчання в інших країнах Європейського Союзу. Однак варто зазначити, що участь у програмах обміну не є новим явищем для студентів, які завжди прагнули поглиблювати свої знання та розширювати свій горизонт.

Зараз програма “Erasmus”, відома також як “Erasmus Plus”, активно діє вже понад два десятиліття, сприяючи студентам з різних країн Європейського Союзу у розширенні своїх навчальних можливостей. [65] Для багатьох європейських студентів це перший крок у світ проживання та навчання за межами власної країни. Назва програми “Erasmus” є скороченням від European Community Action Scheme for the Mobility of University Students (Схема дій Європейського співтовариства з мобільності студентів університетів), відображаючи її здатність об'єднувати та сприяти мобільності студентів університетів по всій Європі. [17]

Слово “Erasmus”, яке в даний час стало загальноновживаним, несе в собі безмежний спектр значень, кожне з яких студент має розкрити під час

цього, можливо, одного з найважливіших етапів у своєму житті. Але, як це часто буває, саме походження ім'я має глибокий корінь, пов'язаний з тим світом, який ви хочете відкрити, або з особистістю, чиї якості ви хочете втілити. Воно також надає посилання на видатного богослова і гуманіста Еразмуса Роттердамського [55], який народився в Голландії в 1467 році.

Автор відомого есе “Похвала глупоті”, одного з найвпливовіших літературних творів західної цивілізації, подорожував Європою для вивчення культур. Його життя було низкою подорожей і відкриттів, які розширили його розум і сприяли культурному оновленню. Проживши у Франції та Англії, він знайомився з видатними фігурами, що вплинули на філософію гуманізму і Відродження. Подорож до Італії стала джерелом натхнення для його шедевр “Похвала глупоті”, критики людської зарозумілості. [10]

Великі туристи, наприклад, Джозеф Аддісон (1672 - 1719) [21], стали піонерами освітніх поїздок. Після Мюнстерського миру 1648 року [68], коли подорожі Європою стали безпечнішими, молоді дворяни почали активно відвідувати європейські країни.

Подорожі вважалися ключем до розумового розвитку. Пунктами їхніх маршрутів були Париж, Венеція, Мілан, Рим та німецькомовні країни. Під час подорожей вони вивчали мови, мистецтво та спорт. Тодішні поїздки були дуже дорогими, тому лише заможні родини могли надати дітям можливість відвідати Європу. Але окремі, як Джозеф Аддісон та фінський художник Олександр Лоренус, знайшли спонсорів для своїх пригод.

Більшість гранд-туристів складалися з молодих чоловіків, оскільки жінки були виключені з освіти. Проте з розвитком фемінізму в 19 столітті жінки почали боротися за своє право на навчання. Однією з таких борцінь була Софія Джекс-Блейк [20], яка народилася в 1840 році в Англії. Вона почала свій шлях освіти в приватних школах, а пізніше вирішила стати лікарем.

Після навчання в Королівському коледжі в Лондоні, вона вирушила до США, де пізнала одну з перших жінок-лікарів і сама вирішила стати лікарем. Її зусилля для отримання освіти стали ще більшими, коли вона зіткнулася з відмовою від Гарвардського університету. Повернувшись до Великої Британії, вона продовжувала боротьбу за право на навчання. Її боротьба за вступ до Единбурзького університету завершилася перемогою у 1869 році, коли вона стала однією з перших студенток цього університету. Хоча їй не дозволили закінчити навчання в Шотландії, вона завершила його в Бернському університеті в Швейцарії. [17]

І в світлі цих роздумів не могло бути кращої відправної точки, щоб дати назву Програмі безперервної освіти, яка народилася в 1987 році завдяки ініціативі Софії Корраді [60], тепер відомої під ім'ям “Мати Еразмусу”. [10]

Софія Корраді народилася в 1934 році у родині космополітів, які передали їй любов до знань. У 1957 році вона отримала можливість навчатися в США завдяки стипендії Фулбрайта, але зіткнулася з відмовою свого університету в Італії визнати її кваліфікацію. Це розчарування спонукало її боротися за право на освіту та веде до створення Програми Erasmus в 1987 році, що відкрила можливості молоді для навчання за кордоном. Її мрія стала реальністю, дозволяючи студентам Європи отримати досвід навчання та культурного обміну, адже, як і Еразмус Роттердамський, вона вірить у силу знань та співпраці.

Протягом багатьох років Erasmus був ключовим для просування європейського громадянства, наближаючи молодь до ідеї Європи як міжкультурного простору обміну та дебатів. Софію Корраді відомо як “Мати Еразмусу”, вона віддано створює міжкультурну модель навчання, надихаючи громадян Європи. У 2014 році проект розширено та перейменовано в “Erasmus Plus”, що включає робочий і підприємницький вимір. У 2016 році Софія Корраді отримала премію “Карло V” і звання

кавалера ордена “За заслуги перед республікою” за свою боротьбу за справедливість у навчанні. [34]

Тож у 1987 році розпочалася програма “Erasmus”, яка стала першим кроком у створенні Європи освіти. Ініціатива зустріла великий успіх: участь у програмі взяли тисячі студентів з різних країн Європейського співтовариства. Протягом наступних років кількість учасників стрімко зростала, досягнувши сотень тисяч. Однак, ця цифра далека від запланованих 10% мобільних студентів. Незважаючи на це, всі сторони визнали позитивний вплив програми: студенти збагачувалися новими знаннями, мовними навичками та культурним досвідом.

Проте, мобільність студентів стала об’єктом критики через численні перешкоди, такі як бюрократичні процедури, нестача житла та інформації, різниця в навчальних програмах та недостатні гранти. У відповідь університети та регіональні органи влади вживали заходів для полегшення участі студентів у програмі, а також для підвищення рейтингу своїх навчальних закладів. Незважаючи на це, участь країн в програмі не була рівномірною, з деякими країнами, як Великою Британією, приймаючи більше студентів, ніж надсилаючи.

У 2006 році програма “Erasmus” охопила 2199 вищих навчальних закладів у 31 країні, включаючи країни-члени Європейського Союзу, країни Європейської економічної зони та кандидатів на вступ. На той час завдяки програмі вже 1,2 мільйона студентів здобули можливість навчатися за кордоном, а бюджет програми у 2004 році збільшився до 187,5 млн. євро. З 1 січня 2004 року “Erasmus” став доступним для всього світу під назвою “Erasmus Mundus” [12], сприяючи підвищенню якості європейської вищої освіти через співпрацю з новими країнами.

Програма “Erasmus” відкрила дорогу до реалізації ширшої європейської освітньої політики, яка включає сім інших програм співпраці. Ці ініціативи, такі як “Petra”, “Lingua”, “Force” та “Eurotechnet”, об’єднані

під назвою “Сократ”, спрямовані на зміцнення європейського освітнього простору та формування спільної європейської ідентичності. Додатково, Болонська декларація 1999 року та Сорбонська декларація 1998 року привели до глибоких змін у європейському вищому освітньому просторі, сприяючи гармонізації ступенів, розвитку системи кредитів, мобільності студентів та якості освіти. [5]

1.2. Основні цілі, завдання та ключові напрями діяльності програми Erasmus+

Програма Erasmus+ спрямована на підтримку країн-учасниць у використанні талантів та соціального капіталу шляхом поєднання формальної та неформальної освіти. Вона забезпечує можливості для мобільності та співпраці з партнерськими країнами, особливо в галузях вищої освіти та молоді. Крім того, програма підтримує розвиток європейського виміру у спорті через співробітництво між спортивними органами та сприяє обміну знань і інновацій у цій галузі. Така співпраця сприятиме розвитку людського капіталу та зменшенню витрат на фізичну бездіяльність. [40, с.8-9]

Програма Erasmus+ ставить перед собою декілька головних завдань. Вона спрямована на підтримку розвитку людей у різних сферах, таких як освіта, навчання, молодь та спорт, не лише в Європі, але й у партнерських країнах. Також, важливою є підтримка зростання зайнятості, соціальної згуртованості та інновацій.

Програма також акцентує на зміцненні європейської ідентичності та активного громадянства. Крім того, вона сприяє різноманітним видам мобільності та співпраці, таким як навчання за кордоном для учнів, студентів, викладачів і тренерів, а також співпраця між освітніми установами та спортивними організаціями. [47]

Програма має амбітну мету сприяти навчанню протягом життя, професійному та особистісному розвитку в сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту, як у Європі, так і за її межами. Це сприяє сталому зростанню, творенню якісних робочих місць та соціальній згуртованості, а також стимулює інновації та зміцнює європейську ідентичність та активну громадянську позицію. Програма виступає ключовим інструментом для розбудови Європейського освітнього простору, підтримуючи стратегічне співробітництво у сфері освіти і навчання. Крім того, вона відіграє важливу роль у сприянні співпраці у молодіжній політиці та розвитку європейського виміру у спорті.

З метою досягнення цих амбітних цілей, програма ставить перед собою конкретні завдання:

- Підтримка навчальної мобільності окремих осіб та груп, а також співпраці, якості, інклюзивності та рівності в освіті й навчанні.
- Заохочення неформальної та інформальної навчальної мобільності та активної участі молоді, сприяння співпраці, якості, інклюзивності, креативності та інноваціям в молодіжній сфері.
- Підтримка навчальної мобільності спортивного персоналу, а також співпраці, якості, інклюзивності, креативності та інноваціям у спорті.

[5, с.6]

Також для досягнення своїх цілей програма Erasmus+ спирається на ще три основні напрямки фінансування:

- **перший ключовий напрям** мобільності учнів та персоналу є унікальною можливістю для отримання освіти та професійного досвіду в інших країнах, охоплюючи учнів, студентів, молодь та педагогічний персонал. Програма включає спеціальні ініціативи для шкільної освіти та освіти дорослих. Заходи з участі молоді надають молоді можливість активно долучитися до демократичного життя, підвищуючи їх обізнаність про європейські цінності та права, та сприяючи об'єднанню молоді на

місцевому, національному та європейському рівнях. DiscoverEU, хоч і відкрита для молоді з Європейського Союзу пропонує молодим людям віком 18 років можливість подорожувати Європою та досліджувати нові культури. Програма також підтримує вивчення мови учасників мобільності через онлайн курси та віртуальні обміни у сфері вищої освіти та молоді надають онлайн-заняття, що сприяють міжкультурному діалогу та розвитку м'яких навичок [16];

- **другий ключовий напрям** охоплює різноманітні ініціативи, спрямовані на сприяння співпраці та інноваціям у різних секторах. Партнерства сприяють співпраці між організаціями з метою підвищення якості та актуальності їхньої діяльності. Малі партнерства зосереджені на залученні низових організацій та новачків до програми. Партнерства задля досконалості, включаючи європейські університети та центри професійної досконалості, сприяють транскордонному співробітництву та розвитку навичок. Діяльність Erasmus Mundus заохочує інтернаціоналізацію вищої освіти через спільні магістерські програми. [12] Партнерства заради інновацій, такі як Альянси заради інновацій та перспективні проєкти/експерименти з політичних реформ, спрямовані на модернізацію систем освіти і навчання. Проєкти з розбудови потенціалу, що охоплюють вищу освіту, професійно-технічну освіту та навчання, молодь і спорт, підтримують міжнародне співробітництво для стимулювання соціально-економічного розвитку за винятком неприбуткових спортивних заходів;

- **третій ключовий напрям** підтримує різноманітні ініціативи для сприяння співпраці та інновацій в різних сферах. Дія “Європейська молодь разом” націлена на розвиток транскордонних партнерств для залучення молоді та розширення голосу молодих людей. Ключовий напрям також включає дії, спрямовані на підготовку та підтримку реалізації політичного порядку денного ЄС у сфері освіти, навчання, молоді та спорту, включаючи експерименти у європейській політиці та дії, що сприяють

прозорості та визнанню навичок і кваліфікацій. [2] Також передбачено співпрацю з міжнародними організаціями з метою посилення впливу та доданої вартості політики у відповідних сферах.

Ініціатива Європейського Союзу під назвою Програма Жана Моне [43], яка була започаткована у 1990 році, націлена на розвиток європейських ідей та розповсюдження європейських студій не лише в межах континенту, а й за його межами. Основна мета цієї програми - стимулювати мобільність вчених та викладачів, підтримуючи викладання курсів з європейської інтеграції, здійснення досліджень в різних університетах Європи, організацію міжнародних науково-практичних конференцій та відкритих дискусій. [39, с.37] Вона включає Модулі, Кафедри та Центри досконалості Жана Моне. Додатково, існують інші заходи, спрямовані на поширення знань про ЄС у школах та ПТНЗ, а також на підтримку політичних дебатів із зацікавленими сторонами. Ці заходи сприяють розвитку та обміну думками, а також сприяють підготовці та підтримці реалізації європейських пріоритетів у сфері освіти, навчання та досліджень. [26]

Програма Erasmus+ відкриває широкі можливості для різних типів учнів, включаючи школярів, студентів і співробітників вищих навчальних закладів, а також учнів, стажерів і дорослих. Нижче перелічено деякі з програм, до яких можуть долучитися окремі особи та організації.

Учні шкіл мають можливість користуватися програмою мобільності для індивідуального або групового навчання за кордоном. Також, вчителі чи інші уповноважені особи можуть супроводжувати учнів протягом цього періоду.

Студенти університетів можуть брати участь у навчанні, стажуванні, спільних магістерських програмах та отримувати підтримку у разі наявності проблем зі здоров'ям. [17] Міжнародна кредитна мобільність включає короткострокові програми обміну для українських студентів та працівників закладів вищої освіти. Це можуть бути програми навчання (3-

12 місяців), практики (2-12 місяців), викладання/підвищення кваліфікації/стажування (5 днів - 2 місяці). Участь можуть брати студенти (від молодших бакалаврів до докторантів) та працівники. Спільні магістерські програми Erasmus Mundus дозволяють отримати повну вищу освіту на рівні магістра в Європі. [52] Ця програма – флагманська стипендіальна ініціатива Європейського Союзу, що відкриває двері до навчання та досліджень у Європі для студентів та науковців з усього світу. Вона пропонує спеціальні курси магістерського та докторського рівнів у вибраних університетах, об'єднаних у консорціуми з трьох або більше країн ЄС. Стипендії доступні для конкретних програм, і студенти зобов'язані навчатися в двох або більше університетах, щоб отримати спільний, подвійний або навіть кілька ступенів. Крім того, фінансування надається науковцям для проведення викладацьких або дослідницьких проєктів у відомствах, які беруть участь у магістерських курсах Erasmus Mundus. [12]

Молодіжні обміни дають можливість молоді з різних країн зустрічатися, працювати над спільними проєктами та жити разом на певний період. [17] Молодіжні обміни тривають від 5 до 21 дня. Учасники мають вік від 13 до 30 років, а кількість учасників може коливатися від 16 до 60. Кожна група повинна мати мінімум 4 учасників та 1 лідера. [52]

Молодіжні працівники та працівники у сфері освіти також мають можливість для нетворкінгу та навчання у рамках програми. Працівники вищих навчальних закладів можуть брати участь у програмах викладання та підвищення кваліфікації, а також отримувати підтримку у разі потреб у спеціальних умовах. [17] Мобільність молодіжних працівників - це ініціативи, що сприяють професійному розвитку працівників у молодіжних організаціях. Такі заходи можуть включати семінари, тренінги, співпрацю, навчальні візити, стажування чи спостереження за кордоном. Тривалість заходів може коливатися від 2 днів до 2 місяців. Вони відкриті для до 50 учасників, включаючи тренерів та фасилітаторів, без вікових обмежень.

З 2019 року волонтерські проєкти в рамках Європейського корпусу солідарності стали окремою програмою. Вони передбачають волонтерську допомогу в інших країнах тривалістю від 2 тижнів до 12 місяців. Групові проєкти (з мінімум 10 учасників) та проєкти для учасників з обмеженими можливостями тривають від 2 тижнів до 2 місяців. Вік учасників - від 18 до 30 років, кількість учасників може бути від 1 до 60. Організації повинні мати акредитацію для прийому або відправки волонтерів. [52]

Дорослі студенти можуть скористатися програмою мобільності Erasmus+ як в групі, так і індивідуально, на термін до одного місяця. Однак подати заявку можна лише через освітню організацію дорослих, яка відбирає кандидатів та подає заявку на акредитацію або участь у проєкті мобільності.

Професійний розвиток за кордоном для тренерів та іншого спортивного персоналу підтримується програмою Erasmus+. Це включає стажування на робочому місці та тренерські завдання на різний термін. Для участі потрібно подати заявку через спортивну організацію до національної агенції.

Організації мають можливість отримати підтримку для розвитку та зміцнення зв'язків, включаючи тренінги для управлінських навичок, створення портфоліо можливостей для студентів та співробітників, а також розробку інноваційних проєктів з партнерами з усього світу. [17]

Програма активно сприяє рівним можливостям, інклюзивності та справедливості в усіх своїх заходах. Організації та учасники з обмеженими можливостями стоять в центрі уваги цих цілей, з механізмами та ресурсами, щоб забезпечити їхню участь. Національні агентства та Ресурсні центри SALTO [29] відіграють важливу роль у реалізації заходів з інклюзії та різноманітності, які охоплюють всі напрямки програми. Рамкова концепція заходів з інклюзії та Стратегія інклюзії та різноманітності спрямовані на

полегшення доступу до фінансування та подолання бар'єрів для різних цільових груп.

Перелік потенційних бар'єрів не є вичерпним, але має на меті вказати напрямки для зусиль з підвищення доступності та охоплення людей з обмеженими можливостями. Серед цих бар'єрів можуть бути інвалідність, проблеми зі здоров'ям, перешкоди в системі освіти та навчання, культурні відмінності, соціальні та економічні труднощі, дискримінація та географічні обмеження. Враховуючи ці фактори, важливо вдосконалювати програми та робити їх більш доступними для всіх. [15]

1.3. Участь України в програмі Erasmus+: досягнення, перспективи та виклики

Болонський процес – це співпраця міжурядових органів для реформування систем вищої освіти у країнах-членах Європейського простору вищої освіти. Його офіційний початок відзначається у 1999 році, коли була укладена Болонська декларація. [49] Україна активно інтегрується в європейський освітній простір, долучаючись до Болонського процесу з 2005 року. Це сприяє уніфікації критеріїв вищої освіти та забезпечує більшу доступність академічної мобільності студентів. Також Україна приєдналася до Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), що визначає стратегію розвитку вищої освіти. [27]

Впровадження Болонського процесу було довше, ніж очіувалося, через попередні кроки, зокрема, зміни в законодавстві в 1996 році та постанову уряду в 1998 році. У 2014 році ухвалений новий Закон України “Про вищу освіту” [63], в якому було визначено п'ять рівнів вищої освіти відповідно до Кваліфікаційної рамки Європейського простору вищої освіти (QF ENEA 2018).

Щодо Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS), її впровадження в Україні розпочалося пізніше, в 2009 році, за рішенням

Міністерства освіти і науки. [56] Проте, концептуально це віддзеркалювалося у різних документах ще раніше. У 2014 році ці принципи були включені до нового законодавства про вищу освіту. Згодом були ухвалені додаткові зміни до закону, встановлено нормативний обсяг кредитів за різними рівнями освіти та зазначено умови укладення договорів про навчання зі студентами.

Додаток до диплома є важливим компонентом академічного процесу в Україні, його історія сягає часів СРСР. У 2009 році Міністерство освіти та науки впровадило новий формат, а від 2014 року додаток європейського зразка став обов'язковим і безкоштовно надається. Зараз готується нова форма, узгоджена на Паризькій конференції міністрів ЄПВО у 2018 році.

Національна рамка кваліфікацій була запроваджена в Україні у 2011 році, відображаючи синтез європейських рамок кваліфікацій для навчання впродовж життя та вищої освіти. З 2019 року кількість рівнів НРК відповідає кількості рівнів EQF LLL, а в 2020 році НРК містить 8 рівнів, які відповідають рівням EQF LLL, встановлюючи основу для розроблення освітніх стандартів і визначення обов'язкових вимог до навчальних програм. [30, с.4-6]

Україна спрямовує свій розвиток на інтеграцію в Європу, базуючись на основних цінностях західної культури, таких як парламентаризм, права людини, свобода пересування, рівний доступ до якісної освіти тощо. Країна прагне стати повноправним учасником європейської інтеграції. [27, с.68] Європейський Союз є важливим партнером в освітніх реформах, надаючи технічну допомогу та участь у розробці законодавства та навчальних програм. Проект “EU4Skills: Найкращі навички для сучасної України”, ініційований ЄС, спрямований на реформування професійної освіти і навчання в Україні за підтримки 63 мільйонів євро. [48]

Україна також активно залучається до ініціатив ЄС з популяризації спорту та активного способу життя. Програма “Розширення можливостей

громадянського суспільства: Дім Європи в Україні” [62] отримала 18 мільйонів євро для реалізації.

Заходи, що відбулися у рамках Європейського тижня молоді та Європейського тижня спорту у 2019 році, успішно підкреслили зростаючу співпрацю та міжнародний обмін в Україні. [27]

Україна активно бере участь у програмі ЄС Erasmus+ з 2014 року, забезпечуючи доступ до різноманітних можливостей у сферах освіти, професійної підготовки, молоді та спорту. Як країна-партнер програми, Україна користується правами згідно Угоди про Асоціацію з ЄС. [25] Програма сприяє розвитку України, обмінюючи успішні практики та досвід з державами-членами ЄС. Це допомагає впроваджувати реформи та виконувати зобов'язання за Угодою про Асоціацію у сферах науки, освіти, молоді, спорту та громадянського суспільства. [47]

Українські організації, як країна-партнер, мають доступ до всіх можливостей співпраці з країнами всього світу, які входять до програми Erasmus+, включаючи ключові напрямки діяльності. Це забезпечується відповідно до встановлених правил та регламентів Європейської Комісії та Європейського Парламенту. [25]

З 2014 року понад 200 вищих навчальних закладів та більше 3000 громадських організацій активно співпрацюють з міжнародними партнерами. Програма Erasmus+ значно впливає на розвиток вищої освіти в Україні. З 2015 року в рамках цієї програми:

- Реалізовано 48 проектів з підвищення інституційної спроможності вищих навчальних закладів;
- Здійснено 120 заходів Жана Моне, спрямованих на дослідження та поширення знань про ЄС;
- 27 українських організацій, включаючи 12 вищих навчальних закладів, приєдналися до Стратегічних партнерств;

- Реалізовано 4 структурні проекти на підтримку реформи освітньої політики.

Україна також активно бере участь у 59 проєктах програми Erasmus+, зокрема, координуючи 22 проекти “Розвиток потенціалу молоді”, спрямованих на зміцнення лідерських та підприємницьких навичок молоді.

Модернізація методів навчання підтримується платформою eTwinning Plus, яка забезпечує зв’язок між школами та вчителями онлайн. З 2013 року в Україні більше 1300 шкіл приєдналися до цієї платформи. [27]

Вплив пандемії COVID-19 на вищу освіту був значний, зокрема, мобільність студентів постраждала найбільше. Однак це не зупинило їх бажання брати участь у програмі Erasmus. Дослідження показало, що більшість студентів вибрали обмін в іншій країні навіть у часи пандемії, бажаючи скористатися останньою можливістю. Що саме їх спонукало? Більшість назвали культурні мотиви та можливість отримати якісну освіту. Інші фактори, такі як бюджет та соціальне життя, також вплинули на їх вибір. Важливо відзначити, що бажання покращити свій резюме не було головною мотивацією, адже студенти переважно прагнули особистого та професійного зростання. Таким чином, навіть у часи пандемії, Erasmus залишався способом для студентів розвиватися та насолоджуватися новими враженнями. [7]

Повномасштабне російське вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року різко змінило хід усіх адміністративних процесів. Це також вразило сферу вищої освіти. Державна політика спрямовувалася на мінімізацію наслідків вторгнення, зокрема, МОН надало консультативну записку щодо роботи освітніх закладів під час воєнного стану. 25 лютого було рекомендовано призупинити навчання та оголосити двотижневі канікули. Також відразу після вторгнення було розпоряджено провести дострокову атестацію та випустити курсантів, які отримували вищу військову освіту. [35, с.18]

У рамках програми Erasmus+ 2021-2027 українські виші зосереджуються на розвитку цифрових та міжнародних можливостей, щоб протистояти викликам, породженим війною. Національні стратегії відновлення містять ключові пріоритети для майбутніх проєктів, спрямованих на реконструкцію та трансформацію освітнього сектору.

У партнерстві з університетами з країн ЄС та інших країн українські виші розробляють інноваційні навчальні програми, підвищують якість викладання та навчання та прагнуть до високої якості освіти. Не дивлячись на складну ситуацію в країні, Україна продовжує активно співпрацювати за кордоном і виконувати програми Erasmus+.

Після завершення конфлікту очікується широка трансформація української системи вищої освіти, а участь в програмі Erasmus+ стане ключовою для успішного розвитку країни. [13]

Завдяки програмі Європейської Комісії “Erasmus+” з березня 2022 року українці, що навчаються або працюють у школах, ВНЗ, інститутах професійної освіти та дорослих, мають можливість отримати гранти на мобільність для короткотермінового навчання, практики, стажування, участі у тренінгах та волонтерських ініціативах за кордоном. Проєкти співпраці можуть адаптувати свою діяльність до викликів воєнного стану в Україні, а конкурс Жан Моне відкрив додаткові можливості для вищих навчальних закладів. Альянси Європейських університетів мають змогу залучити українські університети як асоційованих партнерів. Додаткові конкурси з фокусом на підтримку України та нові ініціативи у сферах молоді та спорту надають можливість створювати проєкти для розвитку потенціалу та співпраці з українськими організаціями. [30]

РОЗДІЛ 2: Роль програми Erasmus+ у сприянні міжнародного інформаційного обміну

2.1. Доступність інформації про програму Erasmus+: аналіз доступності та ефективності комунікаційних каналів для молоді

Кожного року понад 800 тисяч молодих людей у Європі обирають програму Erasmus, щоб отримати новий досвід і навички. Вони їдуть за кордон, щоб вивчити іншу мову, зустріти нових людей з інших країн, подорожувати та відкривати для себе нові місця. Це також можливість стати більш самостійними, провести час у власному житті та досліджувати свободу вільного графіка. Участь у програмі допомагає розвивати як особистість, так і кар'єру, а також знайти друзів з усього світу. [33]

Якщо ви пережили це, то знаєте, який чудовий досвід може принести участь у Erasmus+. Багато з нас намагаються переконати інших приєднатися до цієї пригоди, але зустрічають різні відгуки. Незважаючи на індивідуальність кожного проєкту Erasmus+, деякі очікування залишаються спільними. [6]

Однією з ключових складових успіху програми Erasmus+ є доступність та ефективність комунікаційних каналів для молоді. Метою цього дослідження є оцінка рівня обізнаності та потреб молоді щодо інформації про програму Erasmus+.

Для досягнення цієї мети автор обрав метод експертної оцінки, щоб провести аналіз використання наявних інформаційних ресурсів на рівнях національного та локального управління. Оцінка також включатиме ідентифікацію проблем, які заважають молоді повною мірою користуватися доступними ресурсами, а також виявлення недоліків у інформації, якої не вистачає цільовій аудиторії.

Результати цього дослідження будуть служити основою для подальших заходів з покращення доступності та ефективності інформаційних ресурсів про програму Erasmus+ для молоді, що допоможе залучити більше зацікавлених осіб та сприятиме успішному розвитку програми.

Для проведення дослідження було використано форму індивідуального однокрокового заочного опитування з можливістю обирати один або кілька із запропонованих варіантів відповідей, а також додавати власний варіант. Текст опитування додатково наведено в Додатку А. За допомогою онлайн-сервісу Google Форми було розроблено електронну форму запитальника, яка складалася з 9 запитань. До деяких запитань можна було обрати кілька варіантів відповідей, що дозволило побудувати рейтинг відповідей за їх частотою. Крім запропонованих

варіантів відповідей, була можливість надати альтернативні варіанти, що дозволило виявити невраховані аспекти.

До опитування було залучено аудиторію блогу автора. В опитуванні взяло участь 53 особи, які є віком 16-30 років та навчаються або навчалися у школі та вищих навчальних закладах.

Результати опитування наведені в таблицях 2.1–2.9. Графічне представлення результатів опитування за допомогою онлайн-сервісу Google Форми наведено в Додатку Б.

У таблиці 2.1 наведено варіанти відповідей та результати на перше запитання опитувальника. Запитання було сформульовано наступним чином: «Звідки Ви вперше дізналися про програму Erasmus+?»

Таблиця 2.1.

Джерело першої інформації про програму Erasmus+

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної кількості відповідей, %
1	Від друзів/знайомих	19	35,8%
2	З соціальних мереж	26	49,1%
3	З веб-сайту Erasmus+	0	0%
4	Від викладачів/університету	6	11,3%
5	Інші варіанти: Від Анастасії Баглай [36]	2	3,8%

З таблиці 2.1 видно, що основним джерелом першої інформації про програму Erasmus+ для респондентів були соціальні мережі, що склали 49,1% від усіх відповідей. Другим за частотою були друзі або знайомі, з яких інформацію про програму дізналися 35,8% опитаних. Водночас, веб-сайт самої програми Erasmus+ не був визначеним джерелом інформації для

жодного з респондентів. Це вказує на те, що важливість присутності інформації про програму в інтернеті, а також на активну роль друзів та соціальних мереж у поширенні інформації про Erasmus+. Отже, для залучення більшої уваги до програми, можливо, варто акцентувати увагу на покращенні присутності в Інтернеті та розробці ефективних стратегій комунікації через соціальні мережі.

У таблиці 2.2 наведено варіанти відповідей і результати оцінки доступності інформації про програму Erasmus+. Запитання звучало наступним чином: «Наскільки Вам здається доступною інформація про програму Erasmus+?».

Таблиця 2.2

Оцінка доступності інформації про програму Erasmus+

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної кількості відповідей, %
1	Дуже доступна	12	22,6%
2	Доступна	29	54,7%
3	Не дуже доступна	12	22,6%
4	Недоступна	0	0%
5	Не знаю	0	0%

На основі результатів таблиці 2.2, яка відображає оцінку доступності інформації про програму Erasmus+, можна зробити кілька важливих висновків.

По-перше, варто відзначити, що більшість опитаних (77,3%) вважають інформацію про програму Erasmus+ достатньою або навіть дуже доступною. Це свідчить про те, що більшість молоді має можливість отримати необхідну інформацію про цю програму без значних перешкод.

З іншого боку, важливо враховувати думку тих, хто вважає інформацію менш доступною. Приблизно кожен четвертий опитаний відзначив, що інформація про програму Erasmus+ для нього не є дуже доступною. Це може вказувати на потребу у поліпшенні комунікаційних стратегій щодо поширення інформації про програму, зокрема, шляхом розробки більш доступних форматів або каналів зв'язку.

Також важливо врахувати, що ніхто з опитаних не позначив варіанти “Недоступна” або “Не знаю”, що може вказувати на загальний рівень освіченості щодо програми Erasmus+ серед обраної цільової групи.

Отже, зазначені вище висновки можуть бути корисними для подальшого вдосконалення комунікаційних стратегій та забезпечення більшої доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді.

Таблиця 2.3 містить варіанти відповідей та експертні оцінки щодо використання різних джерел інформації для отримання інформації про програму Erasmus+. Запитання було включено в опитувальник у такому формулюванні: «Які з наступних комунікаційних каналів ви використовуєте для отримання інформації про Erasmus+? (можна обрати кілька варіантів)».

Таблиця 2.3

Використання комунікаційних каналів для отримання інформації
про Erasmus+

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної кількості відповідей, %
1	Інтернет-сайти	24	45,3%
2	Соціальні мережі	51	96,2%
3	Інформаційні бюлетені	2	3,8%
4	Персональні	9	17%

	консультації/зустрічі		
--	-----------------------	--	--

На основі даних з таблиці 2.3 можна зробити висновок, що для отримання інформації про програму Erasmus+ молодь найчастіше використовує соціальні мережі та Інтернет-сайти. Загалом, більшість респондентів (96,2%) вказали, що використовують соціальні мережі для цього. Інтернет-сайти також є популярним джерелом інформації, з 45,3% респондентів, які вказали їх як один з комунікаційних каналів. Інші джерела, такі як інформаційні бюлетені та персональні консультації або зустрічі, менш популярні серед молоді, з відповідними частками 3,8% та 17%.

Ці дані свідчать про важливість присутності програми Erasmus+ у соціальних мережах та на Інтернет-сайтах, оскільки ці канали є ключовими джерелами інформації для цільової аудиторії. Організаторам програми варто активно використовувати ці канали для поширення інформації та залучення більшої кількості учасників. Також важливо продовжувати вдосконалювати доступність інформаційних бюлетенів та забезпечувати можливість особистих консультацій для тих, хто використовує ці джерела.

Четверте запитання звучало наступним чином: «Чи виникали у вас складнощі при знаходженні або розумінні інформації про програму Erasmus+?». Варіанти відповідей та оцінки на це запитання наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Складнощі у знаходженні та розумінні інформації про програму
Erasmus+

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної кількості відповідей, %
1	Так, часто	5	9,4%

2	Так, іноді	33	62,3%
3	Ні, ніколи	15	28,3%

На основі результатів, отриманих з таблиці 2.4, можна зробити наступні висновки щодо складнощів у знаходженні та розумінні інформації про програму Erasmus+.

Майже дві треті опитаних (62,3%) виявили, що іноді виникали складнощі при знаходженні або розумінні інформації про програму Erasmus+. Це свідчить про те, що незважаючи на загальну доступність інформації, деякі особи все ще мають проблеми з її розумінням або знаходженням.

Дев'ять з них (9,4%) зазначили, що ці складнощі виникали часто. Це може бути пов'язано з недостатнім обсягом інформації, неповнотою відповідей на їхні запитання або складністю в самій інформації.

Також 15 опитаних (28,3%) стверджують, що вони ніколи не мали складнощів у знаходженні або розумінні інформації про програму Erasmus+. Це може бути результатом їхнього попереднього досвіду, вже наявної інформованості про програму або ефективної роботи комунікаційних каналів.

Отже, незважаючи на деякі складнощі, більшість опитаних зазвичай можуть знаходити та розуміти інформацію про програму Erasmus+. Однак є необхідність подальшої роботи над покращенням доступності та зрозумілості інформації для всіх зацікавлених сторін.

П'яте запитання анкети було присвячено важливості аспектів для поліпшення доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді. Формулювання запитальника звучало наступним: «Які з перерахованих нижче аспектів ви вважаєте найбільш важливими для поліпшення

доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді? (можна обрати кілька варіантів)». Варіанти відповідей і результати наведено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Важливість аспектів для поліпшення доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної кількості відповідей, %
1	Більше інформації у доступних форматах (відео, інфографіка тощо)	47	88,7%
2	Мовна підтримка для різних аудиторій	20	37,7%
3	Збільшення кількості інформаційних заходів та заходів з орієнтації	32	60,4%
4	Інші варіанти: Створення курсу про програму Еразмус+ не за велику суму коштів	1	1,9%
5	Організація сайту та його доступність, важко знайти потрібну інформацію і потрібно шукати людину, яка пройшла через все це	1	1,9%

На основі результатів з п'ятого запитання опитувальника, що стосується важливості аспектів для поліпшення доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді, можна зробити наступні висновки.

Понад 88% респондентів вважають, що більше інформації у доступних форматах, таких як відео та інфографіка, є найбільш важливим аспектом для поліпшення доступності інформації про програму Erasmus+.

Це свідчить про те, що використання візуальних та аудіовізуальних засобів може значно полегшити сприйняття інформації та зробити її більш зрозумілою для молоді.

Поряд з цим, майже 61% респондентів відзначають, що збільшення кількості інформаційних заходів та заходів з орієнтації також є важливим. Це підкреслює необхідність активного залучення молоді до інформаційних заходів та подальшої підтримки під час їх участі в програмі Erasmus+.

Також важливою вважається мовна підтримка для різних аудиторій, що була відзначена 37,7% респондентів. Це вказує на необхідність надання інформації про програму Erasmus+ у різних мовах, щоб забезпечити доступність для широкого кола користувачів.

У той же час, дуже мало респондентів (менше 2%) відзначають важливість створення курсів про програму Erasmus+ за невелику суму коштів або організацію сайту та його доступність. Однак ці аспекти також варто враховувати при розробці стратегій покращення доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді.

Отже, враховуючи ці результати, можна зробити висновок, що для поліпшення доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді необхідно активно впроваджувати візуальні та аудіовізуальні засоби, збільшувати кількість інформаційних заходів, а також забезпечувати мовну підтримку для різних аудиторій.

Шосте запитання для експертів мало таке формулювання: «Чи використовували ви коли-небудь програму Erasmus+ або плануєте використати у майбутньому?». Варіанти відповідей та результати опитування наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Досвід з програмою Erasmus+: минулі та майбутні плани

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної
---	---------------------	------------------	----------------------

			кількості відповідей, %
1	Так, вже використовував/використову ю	31	58,5%
2	Так, планую в майбутньому	19	35,8%
3	Ні, і не планую	3	5,7%

На основі таблиці 2.6, що відображає досвід участі в програмі Erasmus+ та майбутні плани, можна зробити наступні висновки. Близько 58.5% експертів заявили, що вже скористалися або зараз користуються програмою Erasmus+, що свідчить про значну участь у програмі серед даної групи. Зауважимо, що 35.8% відзначили, що планують використати програму у майбутньому, що підкреслює зацікавленість та підтримку цієї ініціативи серед опитаних. Не менш важливо, що лише 5.7% заявили, що ніколи не користувалися програмою та не мають наміру це робити у майбутньому. Ці дані свідчать про високий рівень зацікавленості в програмі Erasmus+ серед опитаних та підтверджують значимість цього інструменту для розвитку міжнародних освітніх ініціатив.

Сьоме запитання мало виявити фактори, які найбільше вплинули на участь у програмі Erasmus+ опитуваних, і звучало наступним чином: «Які з перерахованих нижче факторів найбільше вплинули на вашу участь у програмі Erasmus+? (можна обрати кілька варіантів)». Варіанти відповідей і результати наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Фактори, впливаючі на участь у програмі Erasmus+

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної кількості відповідей, %

1	Інформація про можливості у програмі	34	64,2%
2	Мотивація вивчати нові культури та мови	45	84,9%
3	Фінансова підтримка	32	60,4%
4	Можливість отримати нові знання та навички	45	84,9%
5	Інші відповіді: Відсутні фактори	1	1,9%
6	Познайомитися з цікавими людьми	1	1,9%

На основі отриманих даних з таблиці 2.7 можна зробити висновок щодо факторів, які найбільше вплинули на участь у програмі Erasmus+. Більшість опитаних вказали, що інформація про можливості у програмі (64,2%) та мотивація вивчати нові культури та мови (84,9%) мають важливе значення для їхнього рішення брати участь у програмі. Також значною мірою вплинули фінансова підтримка (60,4%) та можливість отримати нові знання та навички (84,9%).

З цього висновку можна зробити висновок, що для багатьох учасників програми Erasmus+ ключовими факторами були інформація про можливості у програмі, мотивація для вивчення нових культур та мов, а також можливість отримати нові знання та навички. Такі фактори впливу зробили участь у програмі привабливою та стимулюючою для багатьох, що підтверджує її значення як засобу для освіти та культурного обміну.

У таблиці 2.8 зазначені відповіді та результати на восьме питання анкетування, яке звучало так: «Чи вважаєте Ви, що університети/навчальні заклади роблять достатньо для того, щоб інформувати студентів про Erasmus+?».

Інформування студентів про Erasmus+: Чи роблять університети
достатньо?

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної кількості відповідей, %
1	Так	2	3,8%
2	Ні	46	86,8%
3	Не знаю	5	9,4%

З таблиці 2.8 можна зробити висновок, що більшість опитаних (86,8%) вважають, що університети або навчальні заклади не роблять достатньо для того, щоб інформувати студентів про програму Erasmus+. Лише дуже обмежена кількість опитаних (3,8%) відповіла позитивно, підтверджуючи, що університети виконують свої обов'язки у цьому плані. Також важливо відзначити, що певна кількість опитаних (9,4%) не мають чіткої думки на цей рахунок.

Отже, на основі цього дослідження можна зробити висновок, що багато опитаних вважають, що інформування студентів про програму Erasmus+ залишає бажати кращого. Це може вказувати на потребу в удосконаленні комунікаційних зусиль з боку університетів та навчальних закладів для підвищення свідомості студентів про можливості, які надає ця програма.

В таблиці 2.9 зазначені відповіді опитуваних стосовно наявності інформаційних матеріалів про програму Erasmus+ в університеті або інших навчальних закладах. Питання, включене до опитувальника, мала наступне формулювання: “Чи звертали ви увагу на наявність інформаційних матеріалів про програму Erasmus+ у вашому університеті або навчальному закладі?”.

Таблиця 2.9

Увага до наявності інформаційних матеріалів про програму Erasmus+ в університетах або інших навчальних закладах

№	Варіанти відповідей	Кількість оцінок	Частка від загальної кількості відповідей, %
1	Так, завжди	14	26,4%
2	Іноді	22	41,5%
3	Ні, ніколи	17	32,1%

З даної таблиці видно, що більшість опитаних виявили увагу до наявності інформаційних матеріалів про програму Erasmus+ в своєму університеті або навчальному закладі. Проте значна кількість відповідей свідчить про те, що не всі студенти регулярно звертають увагу на цю інформацію. Це може вказувати на те, що інформаційні ресурси про програму Erasmus+ не завжди привертають достатньо уваги або не є доступними для всіх студентів. Таким чином, для підвищення ефективності роботи програми Erasmus+ важливо забезпечити постійний доступ до інформаційних матеріалів та підвищити їх видимість серед студентської аудиторії.

2.2. Рівень обізнаності молоді про можливості міжнародного навчання: визначення, фактори впливу та перспективи підвищення свідомості

Молодь - це основний камінь будь-якого суспільства, оскільки вона формує майбутнє. Розробка та реалізація ефективної молодіжної політики є критичним завданням для будь-якої держави, включаючи Україну. Молодіжна політика охоплює дії держави, місцевого самоврядування та

громадського сектору, спрямовані на створення умов для соціалізації та інтеграції молоді у суспільні процеси. Її мета - забезпечити самореалізацію та розвиток потенціалу молоді, підвищити її самостійність та конкурентоспроможність, а також сприяти активній участі у суспільному житті. Основні завдання молодіжної політики включають створення умов для залучення молоді до різних сфер суспільства, підтримку в реалізації її потенціалу, формування громадянської та культурної ідентичності, розвиток молодіжних громадських організацій та інфраструктури, а також співпрацю на національному та міжнародному рівнях. Вплив держави як основного суб'єкта молодіжної політики на молодь здійснюється відповідно до основних завдань цієї політики. Через свою активність як у ролі об'єкта, так і суб'єкта політики, молодь допомагає у встановленні зворотного зв'язку, що сприяє знаходженню найбільш оптимальних шляхів вирішення проблем молоді. [38, с.16-17]

Молодь України стоїть перед низкою викликів та можливостей у сучасному світі. Однією з ключових можливостей, яка може забезпечити інтелектуальний, культурний та кар'єрний розвиток, є міжнародне навчання. Це відкриває двері до нових знань, міжкультурного розуміння та особистісного зростання.

Молодіжна політика в Україні стикається з низкою викликів, серед яких недостатня участь молоді у спорті та громадській діяльності, застаріла система, недостатнє фінансування, відсутність системного підходу та вплив війни. Західні країни вже мають свої стратегії та орієнтири у сфері спорту та молодіжної політики, такі як Розширена часткова угода про спорт (EPAS) Ради Європи [46], Європейська Спортивна Хартія [57], EU Work Plan for Sport (2021-2024) [14] та EU youth strategy (2019–2027) [11]. Для вирішення цих проблем пропонуються такі шляхи: децентралізація та демократизація, підтримка інституційного розвитку, зміна системи фінансування, розробка системної політики, відновлення та модернізація інфраструктури. Важливо

використовувати війну як шанс для перезапуску сфери спорту та молодіжної політики, впроваджувати європейські стандарти та практики, а також створювати умови для активної участі молоді у житті суспільства. [32]

У-Report та Міністерство молоді та спорту України у 2023 році провели опитування щодо рівня обізнаності молоді щодо молодіжної політики. Більше половини респондентів не знали точної дати відзначення Дня молоді, проте вважається, що 31,2% розуміють це досить добре. Середній бал розуміння молодіжної політики становить 3 з 5.

Молодь добре орієнтується у програмах Міністерства молоді та спорту: 37% знають про роботу молодіжних центрів, 36% — про міжнародні обміни молоддю. 85% виявили бажання отримати більше інформації про молодіжну політику. Найбільше цікавить молодь можливості для самореалізації (69%), робота молодіжних центрів (41%) та аналітичні дані щодо молоді (32%).

За результатами опитування, державу закликають впроваджувати програми навчання для молоді (46%), надавати гранти на ініціативи (30%) та допомагати з працевлаштуванням (30%). Інші пропозиції включають допомогу з житлом (27%), інтеграцію молоді в державотворчі процеси (26%) та програми психологічної підтримки (18%). [28]

Міжнародне навчання - це процес отримання освіти або набуття досвіду навчання за межами власної країни. Воно включає навчання в університетах, стажування, обмін студентами, волонтерство та інші форми академічної та культурної мобільності. [31] Визначені принципи та пріоритети національної стратегії сприяють розвитку цього напрямку:

Принципи й пріоритети:

1. *Цілісність і наскрізність*: Розвиток міжнародного навчання повинен відповідати потребам молоді та сприяти її інтеграції в глобальний освітній простір.

2. *Участь*: Важливо, щоб молодь брала активну участь у процесі прийняття рішень щодо міжнародного навчання, що стосується її.

3. *Рівність можливостей*: Усі молоді люди мають мати рівний доступ до можливостей міжнародного навчання, незалежно від їхнього соціального статусу чи матеріального стану.

4. *Спроможність*: Міжнародне навчання сприяє підвищенню самостійності, конкурентоспроможності та громадянських компетентностей молоді.

Згідно з Національною молодіжною стратегією, досягнення наступних результатів сприятиме підвищенню обізнаності молоді про можливості міжнародного навчання:

1. Зниження невизначеності щодо процесу міжнародного навчання та створення сприятливого середовища для молоді, що прагне до академічної мобільності.

2. Підвищення свідомості про сприятливість міжнародного навчання для особистісного та професійного зростання.

3. Стимулювання активності молоді в участі в програмах обміну, стажування та інших формах міжнародної освіти.

4. Зміцнення співпраці з міжнародними освітніми інституціями для забезпечення доступу молоді до високоякісної освіти.

Відповідно до цих заходів та сприятливого середовища, молодь України матиме можливість не лише здобути нові знання та навички, але й активно впливати на світову сцену, сприяючи своєму власному особистому та професійному розвитку, а також розвитку країни в цілому. [64]

Молодіжні центри та простори – ключові партнери влади та місцевого самоврядування у втіленні молодіжної політики. Вони спрямовані на підтримку державних ініціатив та створення умов для розумного відпочинку, навчання та самореалізації молоді. Крім того, вони є

платформами для розвитку громадських ініціатив у місцевих громадах. [50, с.3]

У 2008 році Європейський керівний комітет у справах молоді (CDEJ) затвердив проект з просування Європейських молодіжних центрів Ради Європи, щоб стандарти та приклади належних практик у сфері молодіжної політики стали більш доступними. [42, с.4] Основні інструменти цього проекту – Знак якості Ради Європи для молодіжних центрів і Європейська платформа молодіжних центрів, які сприяють обміну знаннями та мережевій співпраці між центрами. Вони надають можливість приєднатися до цінностей та політичних пріоритетів Ради Європи, стимулюють розвиток якості серед центрів, сприяють міжнародній співпраці та просувають стандарти якості у сфері неформальної освіти та міжнародної молодіжної роботи. [50, с.6]

Молодіжний центр - це місце, яке пропонує якісне та цікаве дозвілля для молоді. Ці центри мають такі цілі, як громадянська освіта, національно-патріотичне виховання, розвиток волонтерства та творчого потенціалу, формування здорового способу життя, а також підтримка зайнятості та підприємництва серед молоді. У Європейському Союзі молодіжні центри працюють за принципами доступності, зручності та безкоштовності, надаючи можливості навчання та розвитку усім, незалежно від обставин. [50, с.14]

Рівень обізнаності молоді про можливості міжнародного навчання, зокрема програму Erasmus+ та інші ініціативи, є важливим аспектом в контексті освітнього та культурного розвитку сучасного суспільства. За результатами аналізу наданих таблиць можна зробити висновок про потребу вдосконалення системи інформування молоді про можливості міжнародного навчання.

Перш за все, важливо визначити фактори, які впливають на рівень обізнаності молоді про програму Erasmus+ та інші програми міжнародного

навчання. Аналіз таблиць 2.8 та 2.9 показав, що багато студентів вважають, що їхні університети та навчальні заклади не роблять достатньо для того, щоб інформувати їх про програму Erasmus+ та інші можливості міжнародного навчання. Це свідчить про потребу в розробці більш ефективних методів інформування студентів.

Крім того, важливо розглянути перспективи підвищення рівня обізнаності молоді про можливості міжнародного навчання. З огляду на результати опитувань, можна визначити кілька шляхів для досягнення цієї мети, таких як розширення інформаційних кампаній, створення доступних та привабливих матеріалів, підвищення активності університетів у популяризації програм міжнародного навчання тощо.

У цьому підрозділі роботи будуть більш детально проаналізовані фактори, які впливають на обізнаність молоді про можливості міжнародного навчання, а також розглянуті конкретні стратегії та рекомендації щодо підвищення рівня свідомості про ці можливості.

SWOT-аналіз є важливим інструментом в контексті нашої досліджуваної теми, оскільки він дозволяє систематизувати ключові аспекти та зробити аналіз міжнародних можливостей навчання для молоді. Це важливо з точки зору підвищення рівня обізнаності та зацікавленості молоді у програмах міжнародного обміну, зокрема програмі Erasmus+. У рамках SWOT-аналізу будуть виявлені сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, що стосуються інформування молоді про міжнародні можливості навчання. Це надасть можливість розробити стратегії, спрямовані на покращення комунікаційних процесів та ефективнішу дисемінацію інформації про такі програми серед молоді.

Сильні сторони (Strengths):

1. *Широкі можливості:* Існує велика кількість програм, які пропонують міжнародні навчальні можливості, такі як Erasmus+, Fulbright [19], Chevening [4] тощо.

2. *Популярність міжнародної освіти:* Студенти дедалі більше розуміють важливість міжнародного навчання для свого академічного та професійного розвитку.
3. *Розвиток інформаційних технологій:* Інтернет та соціальні мережі роблять інформацію про міжнародні навчальні програми більш доступною.

Слабкі сторони (Weaknesses):

1. *Недостатня інформованість:* Багато студентів не знають про існуючі можливості міжнародного навчання через недостатню рекламу та інформаційну кампанію.
2. *Фінансові обмеження:* Вартість участі в міжнародних навчальних програмах може бути високою, що робить їх недосяжними для деяких студентів.
3. *Мовні бар'єри:* Для багатьох студентів володіння мовою країни, де проводиться навчання, може стати перешкодою для участі в програмах обміну.

Можливості (Opportunities):

1. *Розширення інформаційних кампаній:* Університети та організації можуть збільшити зусилля щодо інформування студентів про можливості міжнародного навчання.
2. *Розвиток нових програм:* Постійний розвиток нових програм міжнародного навчання може зробити ці можливості ще більш доступними та привабливими.
3. *Співпраця з компаніями:* Університети можуть встановити партнерство з компаніями, які надають фінансову підтримку студентам для участі в міжнародних програмах.

Загрози (Threats):

1. *Економічні кризи:* Економічні труднощі можуть зменшити фінансову підтримку для міжнародного навчання та зменшити кількість доступних програм.
2. *Політичні конфлікти:* Політичні напруги та конфлікти можуть призвести до обмежень участі студентів у програмах міжнародного обміну.
3. *Конкуренція:* Зростаюча конкуренція за міжнародними навчальними програмами може зробити їх менш доступними для бажаючих.

Висновок SWOT-аналізу вказує на важливість використання цього інструменту для аналізу міжнародних навчальних можливостей для молоді, зокрема програми Erasmus+ та інші подібні ініціативи. Сильні сторони таких програм, як широкі можливості, популярність міжнародної освіти та розвиток інформаційних технологій, створюють позитивну базу для їх впровадження. Однак слабкі сторони, такі як недостатня інформованість, фінансові обмеження та мовні бар'єри, вимагають уваги та стратегічного підходу для подолання.

Можливості, такі як розширення інформаційних кампаній, розвиток нових програм та співпраця з компаніями, вказують на потенціал для покращення доступності та привабливості міжнародних навчальних можливостей. Проте, існують загрози, які потребують уваги, зокрема економічні кризи, політичні конфлікти та конкуренція, які можуть вплинути на доступність та стабільність таких програм. [69]

Отже, результати SWOT-аналізу підкреслюють необхідність розробки стратегій для підвищення інформованості молоді про міжнародні навчальні можливості, подолання фінансових та мовних бар'єрів, а також для вирішення економічних та політичних викликів, що можуть виникнути. Тільки таким чином можна забезпечити ефективну дисемінацію інформації та зробити міжнародну освіту доступною та привабливою для всіх бажаючих.

РОЗДІЛ 3. Erasmus+ та співпраця в галузі вищої освіти

3.1. Прогнозування тенденцій міжнародних партнерських відносин у сфері вищої освіти в контексті програми Erasmus+

Для українських студентів вищих навчальних закладів програма ЄС Erasmus+ відкриває можливості короткострокових обмінів навчанням та практикою. Це стосується студентів молодшого бакалаврату, бакалаврату, магістратури, аспірантури та докторантури, починаючи з другого курсу.

Програма передбачає навчання за кордоном у партнерських закладах вищої освіти або проходження практики на підприємствах, дослідницьких установах чи організаціях-партнерах. Грант Erasmus+ покриває витрати на трансфер, візу, страхування, проживання (800-900 євро на місяць), доступ до бібліотек та інші послуги. Аспірантам доступний гнучкий формат мобільності: фізична мобільність (2-12 місяців) або змішана мобільність (5-30 днів), враховуючи різні форми навчання та практики. [24]

Програма Erasmus+ у галузі вищої освіти має на меті покращення навичок та працевлаштування студентів, сприяючи конкурентоздатності

європейської економіки. Вона спрямована на підвищення якості викладання й навчання, модернізацію вищої освіти та розвиток потенціалу країн-партнерів. Крім того, програма зміцнює міжнародний аспект і підтримує Болонський процес у стратегічних країнах-партнерах. [53]

Європейський Союз (ЄС) веде масштабну програму модернізації та інтернаціоналізації вищої освіти. Ось огляд головних напрямків вищої освіти та внесок програми Erasmus+ у їх реалізацію. ЄС мав амбітний план до 2020 року збільшити кількість випускників вищої освіти до 40% і забезпечити, щоб принаймні 20% студентів навчалися або проходили стажування за кордоном. З цією метою програма Erasmus+ надає фінансову підтримку для мобільності студентів та персоналу вищих навчальних закладів. Крім того, вона розширює можливості доступу до вищої освіти для осіб з особливими потребами та тих, хто знаходиться у невизначеному стані, а також надає гарантію позики для фінансування магістерських ступенів. Ця ініціатива спрямована на забезпечення того, щоб європейські можливості вищої освіти стали доступними для всіх, незалежно від їх соціального статусу та місця проживання. [9, с.8]

Новий цикл програми Erasmus+ на період 2021–2027 років розпочався із цікавими можливостями для мобільності, співпраці, партнерств, європейських студій та інших ініціатив. Програма відкрита для країн програми та партнерських країн. Серед програмних країн – держави-члени ЄС та країни, що асоціюються з Програмою. Партнерські країни включають Західні Балкани, Азію, Центральну Азію, Латинську Америку та інші. Україна, яка також є країною-партнером, має можливість приєднатися до всіх напрямків Програми. В Україні працюють Національні Erasmus+ офіси [58], які координують реалізацію Програми та надають підтримку її учасникам. Це сприяє підвищенню обізнаності, прозорості та ефективності у реалізації Програми. [41]

У відповідь на динамічні виклики, з якими стикається світова спільнота, була розроблена ця стратегія. Її мета - сприяти міжнародному співробітництву у сфері вищої освіти в рамках програми Erasmus+. Цей документ описує ключові напрямки розвитку та цілі, які прагнуть досягти.

Сучасний світ характеризується стрімким розвитком технологій, глобалізацією та зростаючою взаємозалежністю країн. Це зумовлює нові виклики та можливості для системи освіти, зокрема для вищої. Програма Erasmus+ відіграє важливу роль у стимулюванні міжнародної співпраці та мобільності студентів та викладачів.

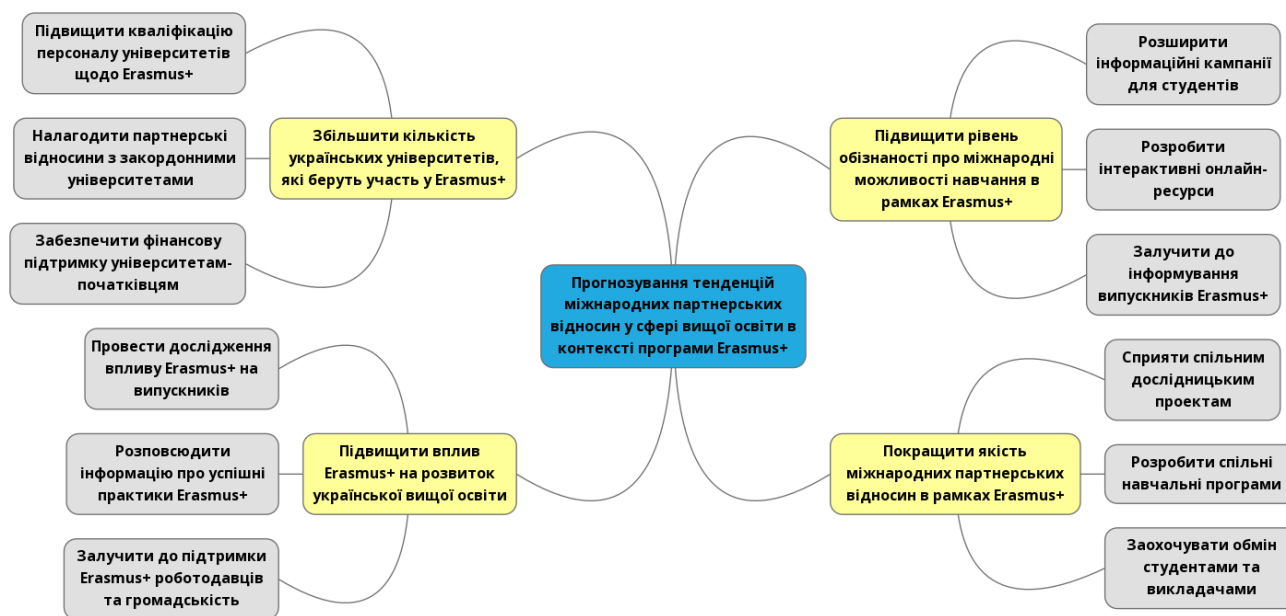
Ця стратегія має на меті прогнозувати тенденції міжнародних партнерських відносин у сфері вищої освіти в контексті програми Erasmus+. Вона прагне:

- **Зробити вищу освіту більш доступною та інклюзивною:** Сприяти мобільності студентів та викладачів з різним досвідом та походженням;
- **Підвищити якість освіти:** Заохочувати обмін знаннями та передовим досвідом між університетами;
- **Зміцнити зв'язки між освітою та ринком праці:** Підготувати випускників до потреб сучасного ринку праці;
- **Сприяти розвитку досліджень та інновацій:** Створювати сприятливі умови для співпраці у науковій сфері;
- **Підтримувати мир та порозуміння:** Заохочувати міжкультурний діалог та взаємоповагу.

Для досягнення стратегічної мети було розроблено дерево цілей, яке описує ключові етапи та очікувані результати. (Рисунок 1).

Рисунок 1

Це дерево цілей щодо прогнозування тенденцій міжнародних партнерських відносин у сфері вищої освіти в контексті програми Erasmus+

має на меті систематично й цілеспрямовано вирішувати різні аспекти проблеми. Давайте розглянемо кожен ціль більш детально:

1. Підвищення рівня обізнаності про міжнародні можливості навчання в рамках Erasmus+:

- **Ціль 1.1:** Розширення інформаційних кампаній для студентів. Ця ціль спрямована на збільшення свідомості студентів про можливості, які надає програма Erasmus+, шляхом активного поширення інформації;
- **Ціль 1.2:** Розробка інтерактивних онлайн-ресурсів. Створення доступних та цікавих інтернет-ресурсів, які допоможуть студентам краще розуміти процес та переваги участі у програмі Erasmus+;
- **Ціль 1.3:** Залучення до інформування випускників Erasmus+. Поширення інформації серед випускників програми, які можуть стати активними посередниками та поширювачами інформації.

2. Збільшення кількості українських університетів, що беруть участь у Erasmus+:

- **Ціль 2.1:** Підвищення кваліфікації персоналу університетів щодо Erasmus+. Надання можливостей для професійного розвитку та

підвищення кваліфікації персоналу університетів у сфері участі в програмі Erasmus+;

- **Ціль 2.2:** Налагодження партнерських відносин з закордонними університетами. Розвиток співпраці та партнерських зв'язків з університетами інших країн для активної участі в програмі Erasmus+;

- **Ціль 2.3:** Забезпечення фінансової підтримки університетам-початківцям. Надання фінансової підтримки та допомоги університетам, які тільки починають свою участь у програмі Erasmus+.

3. Покращення якості міжнародних партнерських відносин в рамках Erasmus+:

- **Ціль 3.1:** Підтримка спільних дослідницьких проєктів. Сприяння співпраці та розвитку спільних дослідницьких ініціатив між університетами, що беруть участь у програмі Erasmus+;

- **Ціль 3.2:** Розробка спільних навчальних програм. Створення спільних навчальних програм та курсів, які будуть доступні для студентів університетів-учасників програми Erasmus+;

- **Ціль 3.3:** Заохочення обміну студентами та викладачами. Створення стимулів та умов для активного обміну студентами, викладачами та науковими працівниками між університетами у рамках програми Erasmus+.

4. Підвищення впливу Erasmus+ на розвиток української вищої освіти:

- **Ціль 4.1:** Проведення досліджень впливу Erasmus+ на випускників. Аналіз впливу програми Erasmus+ на професійний та особистісний розвиток випускників;

- **Ціль 4.2:** Розповсюдження інформації про успішні практики Erasmus+. Поширення інформації про успішні випадки та результати участі у програмі Erasmus+ для залучення нових учасників;

- **Ціль 4.3:** Залучення до підтримки Erasmus+ роботодавців та громадськості. Залучення роботодавців та громадськості до підтримки та визнання цінності участі у програмі Erasmus+ для подальшого розвитку та підтримки програми.

Також це дерево цілей щодо прогнозування тенденцій міжнародних партнерських відносин у сфері вищої освіти в контексті програми Erasmus+ відображає комплексний підхід до вирішення проблеми та розвитку стратегій, спрямованих на покращення якості освіти та сприяння міжнародній співпраці. Результати аналізу та виконання визначених цілей дають змогу зробити кілька важливих висновків:

По-перше, виявлено, що інформаційне забезпечення та обізнаність студентів щодо можливостей участі у програмі Erasmus+ має значний вплив на їх рішення та бажання брати участь у міжнародних освітніх програмах. Розроблення інтерактивних онлайн-ресурсів та активне залучення випускників до інформування має потенціал збільшити кількість учасників програми Erasmus+ з України.

По-друге, виявлено, що необхідно активно працювати над розвитком партнерських зв'язків з закордонними університетами та підвищенням кваліфікації персоналу університетів з питань участі в програмі Erasmus+. Це сприятиме збільшенню кількості університетів з України, які беруть участь у програмі, та розвитку якісних міжнародних партнерських відносин.

По-третє, важливо підкреслити значення спільних дослідницьких проєктів, розробки спільних навчальних програм та стимулювання обміну студентами та викладачами між університетами. Це сприятиме зближенню освітніх систем, обміну досвідом та підвищенню якості освіти в цілому.

Нарешті, важливо активно просувати успішні практики програми Erasmus+ серед роботодавців та громадськості, а також проводити дослідження впливу програми на випускників. Це сприятиме підвищенню

впливу програми на розвиток української вищої освіти та позитивному сприйняттю програми в широкому суспільстві.

У цілому, дерево цілей демонструє комплексний підхід до досягнення стратегічної мети та вказує на необхідність спільних зусиль усіх зацікавлених сторін для успішної реалізації програми Erasmus+ в Україні.

3.2. Перспективи розвитку академічної мобільності студентів та викладачів в межах програми Erasmus+

Міжнародна мобільність та обміни в рамках вищої освіти мають важливе значення у процесі євроінтеграції. Цей процес включає обмін не лише студентами та викладачами, а й науковим та культурним досвідом, інноваціями та технологіями навчання й викладання. Все це сприяє розвитку інтелектуального потенціалу країни. [67, с.564] Менше 10% українських студентів отримують закордонне навчання або стажування за рахунок ВНЗ або держави. Більшість обмінів відбувається через двосторонні договори між університетами України та Європи. Проте Міністерство фіксує цей низький рівень мобільності в “Примірному положенні про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України” [70]. Стажування викладачів українських ВНЗ у європейських університетах не координується або фінансується державою, що гальмує академічну мобільність. Укладання міжуніверситетських договорів про обмін кадрами має епізодичний та однобічний характер. [39, с.34-35]

Російське вторгнення на територію України спонукало уряд внести зміни до деяких постанов, що регулюють академічну мобільність з метою забезпечити українських студентів та викладачів можливістю навчатися, проводити дослідження та підвищити рівень практичної підготовки. Також Європейська Комісія надала підтримку в реалізації Програми Erasmus+ для

українських здобувачів вищої освіти, запровадивши гнучкі процедури та виняткові заходи для отримання грантів на мобільність. [61]

Участь у програмі академічної мобільності Erasmus+ KA1 має велике значення для студентів, оскільки вони отримують можливість поглибленого вивчення навчального процесу в університетах-партнерах по всій Європі, практикують іноземну мову та збагачують свій культурний досвід. Це також може бути важливим плюсом при пошуку роботи. Крім того, програма Erasmus+ KA1 також відкриває нові можливості для викладачів університету, допомагаючи їм в розвитку професійних навичок та культурного обміну. [54] Колишні студенти Erasmus високо оцінюють свої компетенції після навчання, зокрема, міжнародні навички та здатність до адаптації. Роботодавці також відзначають переваги мобільних випускників у міжнародних компетенціях, хоча є різниці у навичках програмного забезпечення та спеціалізованих компетенціях. [3]

Мобільність працівників ЗВО може бути спрямована на викладання в партнерських університетах, що допомагає розвивати педагогічні та організаційні навички. Також це може включати підвищення кваліфікації та стажування за кордоном, що розширює можливості у професійному розвитку та допомагає в адаптації до міжнародних стандартів. Переваги такої мобільності включають підвищення кваліфікації, розуміння міжнародних практик у сфері освіти та ринку праці, зміцнення міжнародних партнерств та мотивацію до роботи. [45] Мобільність педагогічних кадрів у рамках програми Erasmus+ не лише збільшує якість навчання студентів, а й сприяє розвитку бази знань кафедр та вдосконаленню навчальних програм. Викладання в інших країнах та інші заходи, пов'язані з програмою, допомагають поліпшувати компетенції мобільних викладачів, що в свою чергу збагачує їхню професійну кар'єру. [44, с.149]

Відкриваючи двері в світ міжнародного навчання та культурного обміну, ми стикаємося з різноманітністю сценаріїв, які визначають майбутнє академічної мобільності студентів та викладачів у рамках програми Erasmus+. Від надійного й стабільного до оптимістичного та песимістичного, кожен з них має потенціал змінити ландшафт вищої освіти та міжнародних зв'язків. Тому автором було вирішено розглянути ці сценарії, відтінки кожного з них та їх можливі наслідки для майбутнього участі у програмі Erasmus+.

Базовий сценарій розвитку:

У базовому сценарії розвитку академічної мобільності студентів та викладачів в межах програми Erasmus+ очікується помірний, але стабільний ріст участі. Університети продовжать активно просувати програму серед своїх студентів та викладачів, забезпечуючи їм необхідну інформацію та підтримку. Фінансова підтримка для участі у програмі залишиться на стабільному рівні, що дозволить збільшити кількість учасників. У цьому сценарії розвитку спостерігатиметься послідовний ріст інтересу до міжнародного навчання та зростання кількості учасників програми Erasmus+.

Оптимістичний сценарій розвитку:

У оптимістичному сценарії розвитку очікується значний зростання академічної мобільності студентів та викладачів в рамках програми Erasmus+. Університети та навчальні заклади активно інвестуватимуть у рекламу та інформаційні кампанії, що значно підвищить рівень обізнаності про програму серед студентів та викладачів. Фінансова підтримка з боку урядів та міжнародних організацій буде збільшена, що сприятиме збільшенню кількості учасників програми. Крім того, в умовах підвищеного інтересу до міжнародного навчання буде розвиватися партнерство між університетами різних країн, що збагатить академічний досвід учасників програми та сприятиме міжкультурному обміну.

Песимістичний сценарій розвитку:

У песимістичному сценарії розвитку академічної мобільності в рамках програми Erasmus+ спостерігатиметься зменшення інтересу до участі у програмі через економічні, політичні або соціальні труднощі. Недостатня фінансова підтримка, конфлікти між країнами, а також пандемія чи інші природні або людські кризи можуть призвести до зниження кількості учасників. Недостатня інформованість про програму та зростаючі перешкоди для міжнародного навчання також можуть призвести до зменшення академічної мобільності. У цьому сценарії розвитку можливі зменшення фінансування та обмеження доступу до програми для багатьох студентів та викладачів.

У кінцевому підсумку, розвиток академічної мобільності студентів та викладачів у межах програми Erasmus+ може зазнати різноманітних траєкторій залежно від умов та факторів, що впливають на нього. Базовий сценарій передбачає стабільний ріст, оптимістичний - активне збільшення, а песимістичний - можливе зменшення активності учасників. Однак, незалежно від сценарію, важливо продовжувати просувати та підтримувати програму Erasmus+, забезпечуючи доступність та інформованість стосовно її можливостей серед молоді.

ВИСНОВКИ

Програма Erasmus+ відіграє суттєву роль у розвитку міжнародного інформаційного обміну та співпраці в галузі вищої освіти. Завдяки цій програмі тисячі студентів та викладачів з України щороку мають можливість навчатися та стажуватися в кращих університетах Європи. Це сприяє не лише покращенню якості освіти, але й розвитку міжкультурної комунікації, розумінню та співпраці між народами.

Програма Erasmus+ – одна з успішних ініціатив Європейського Союзу, що сприяє мобільності та співпраці в освіті, професійній підготовці, молодіжній політиці та спорті. Україна, як партнер програми з 2014 року, активно використовує її можливості для розвитку освіти, молодіжної політики та спорту. Програма має три ключові напрямки: мобільність, співпраця та підтримка реформ. Українські студенти, викладачі, молодь та спортивні фахівці завдяки Erasmus+ можуть навчатися, стажуватися та брати участь у проектах в Європі та за її межами. З 2014 року в програмі взяли участь понад 200 українських вищих навчальних закладів та більше 3000 громадських організацій. Тисячі українських учасників отримали можливість навчатися та розвиватися завдяки Erasmus+. Програма також сприяє впровадженню європейських стандартів у сфері освіти, молодіжної політики та спорту в Україні. У майбутньому важливо продовжувати

активно використовувати можливості Erasmus+ та вирішувати існуючі виклики для максимізації користі для України.

Дослідження, проведене в рамках цієї дипломної роботи, продемонструвало, що програма Erasmus+ відіграє важливу роль у сприянні міжнародному інформаційному обміну серед молоді. Програма надає молодим людям можливість навчатися, жити та працювати в інших країнах, що сприяє розвитку їхніх міжкультурних навичок, знань про інші мови та культурні традиції, а також розширенню їхніх мереж контактів.

Дослідження показало, що:

- **Інформація про програму Erasmus+ доступна, але потребує покращення.** Більшість респондентів знали про програму, але багато хто з них стикався з труднощами при пошуку інформації або її розумінні;

- **Найбільш популярними каналами отримання інформації про Erasmus+ є соціальні мережі та Інтернет-сайти.** Важливо, щоб програма продовжувала активно використовувати ці канали для поширення інформації та залучення більшої кількості учасників;

- **Існує потреба у більшій кількості інформаційних заходів та заходів з орієнтації для молоді.** Це допоможе їм краще зрозуміти програму та її можливості;

- **Мовна підтримка є важливою для молоді з різних країн.** Програма Erasmus+ має пропонувати інформацію та ресурси різними мовами;

- **Більшість учасників програми Erasmus+ задоволені своїм досвідом.** Вони вважають, що програма допомогла їм розвинути нові навички, знання та розширити свої мережі контактів;

- **Університети та навчальні заклади можуть зробити більше для інформування студентів про Erasmus+.** Це допоможе підвищити обізнаність про програму та заохотити більше молодих людей взяти участь у ній.

На основі цих висновків можна зробити наступні рекомендації:

- **Покращити доступність інформації про програму Erasmus+, зробивши її більш чіткою, лаконічною та доступною різними мовами;**
- **Збільшити кількість інформаційних заходів та заходів з орієнтації для молоді, щоб допомогти їм краще зрозуміти програму та її можливості;**
- **Забезпечити мовну підтримку для молоді з різних країн;**
- **Заохотити університети та навчальні заклади до більш активної інформаційної роботи про Erasmus+ серед своїх студентів;**
- **Провести додаткові дослідження для кращого розуміння потреб та досвіду учасників програми Erasmus+.**

Майбутнє академічної мобільності в рамках програми Erasmus+ в Україні залежить від багатьох факторів, включаючи економічну ситуацію, політичну стабільність та рівень підтримки з боку уряду та міжнародних організацій.

Незалежно від того, який сценарій розвитку буде реалізовано, важливо продовжувати просувати та підтримувати програму Erasmus+, щоб забезпечити доступність та інформованість про її можливості для української молоді.

Отже, дослідження показало, що програма Erasmus+ має значний позитивний вплив на міжнародний інформаційний обмін. Завдяки програмі українські студенти та викладачі мають доступ до широкого кола інформаційних ресурсів, що дозволяє їм бути в курсі останніх досягнень у своїх галузях. Програма також сприяє розвитку навичок роботи з інформацією, що є важливою для сучасного фахівця. Завдяки програмі українські університети мають можливість налагоджувати партнерські відносини з кращими університетами Європи. Це сприяє обміну

навчальними програмами, науковими дослідженнями, а також мобільністю студентів та викладачів.

Також програма Erasmus+ є важливим інструментом для розвитку України та її інтеграції до Європейського Союзу. Завдяки цій програмі українська освітня система, молодіжна політика та спортивний сектор отримують нові можливості для розвитку та вдосконалення. Важливо продовжувати активно використовувати можливості програми Erasmus+ та вирішувати існуючі виклики для того, щоб максимізувати її користь для України.

Виконання цих заходів дозволить Україні максимально використовувати можливості програми Erasmus+ для розвитку міжнародного інформаційного обміну та співпраці в галузі вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Al-Fanar media. All You Need to Know about Erasmus+ Opportunities for Students and Organisations. URL: <https://www.al-fanarmedia.org/2023/09/all-you-need-to-know-about-erasmus/> (дата звернення: 12.05.2024)
2. Assozione InformaGiovani. Ключова дія Erasmus 3. Проекти «Європейська молодь разом». URL: <https://www.informa-giovani.net/uk/azione-chiave-3-di-erasmus-progetti-european-youth-together/> (дата звернення: 04.05.2024)
3. Belgeo. The impact of Erasmus mobility on the professional career: Empirical results of international studies on temporary student and teaching staff mobility. URL: <https://journals.openedition.org/belgeo/6399#tocto2n2> (дата звернення: 14.05.2024)
4. Chevening. Chevening in Ukraine. URL: <https://www.chevening.org/scholarship/ukraine/> (дата звернення: 01.05.2024)
5. Encyclopedia.com. Erasmus Program // Bibliography. URL: <https://www.encyclopedia.com/history/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/erasmus-program> (дата звернення: 11.05.2024)

6. Erasmus Generation Blog. Erasmus – Expectations vs. Reality. URL: <https://blog.erasmusgeneration.org/erasmus-%E2%80%93-expectations-vs-reality> (дата звернення: 12.05.2024)
7. Erasmus Student Network. Erasmus Habits During the Pandemic | Perspective. URL: <https://esn.org/pandemic-erasmus-habits> (дата звернення: 09.05.2024)
8. Erasmus+ Programme Guide. Version 1 (2024): 28-11-2023. URL: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-11/2024-Erasmus%2BProgramme-Guide_EN.pdf (дата звернення: 11.05.2024)
9. Erasmus+ What's in for higher education? An introduction for students, teachers and staff in higher education. Changing lives, opening minds. Luxembourg: Publication Office of the European Union. 2014. P.8. URL: https://ressources.campusfrance.org/pratique/programmes/en/erasmus+_whats_in_it_for_he_en.pdf (дата звернення: 02.05.2024)
10. ETN Magazine. Why is it called Erasmus? Not only after Erasmus of Rotterdam. URL: <https://www.etnmagazine.eu/erasmus/why-is-it-called-erasmus-not-only-after-erasmus-of-rotterdam/> (дата звернення: 02.05.2024)
11. EUR-Lex. EU youth strategy (2019–2027). URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/eu-youth-strategy-2019-2027.html> (дата звернення: 14.05.2024)
12. Europe study centre. The Erasmus Mundus Scholarship. URL: <https://www.europestudycentre.com/erasmusmundus> (дата звернення: 10.05.2024)
13. European Association for International Education. Erasmus+ and the new academic year in Ukraine. URL: <https://www.eaie.org/resource/erasmus-ukraine-academic-year.html> (дата звернення: 05.05.2024)
14. European Commission. Share your feedback - European Union work plan for sport 2021-2024. URL: <https://sport.ec.europa.eu/news/share-your->

- [feedback-european-union-work-plan-for-sport-2021-2024](#) (дата звернення: 06.05.2024)
15. European Commission. Erasmus+ Programme Guide // Priorities of the Erasmus+ Programme. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-a/priorities-of-the-erasmus-programme> (дата звернення: 07.05.2024)
16. European Union. DiscoverEU. URL: https://youth.europa.eu/discovereu_en (дата звернення: 14.05.2024)
17. Europeana. Erasmus and the historical roots of studying abroad // Histories behind students' educations in other countries. URL: <https://www.europeana.eu/en/blog/erasmus-and-the-historical-roots-of-studying-abroad> (дата звернення: 08.05.2024)
18. Finnish national agency for education. What is the Erasmus+ programme? URL: <https://www.oph.fi/en/programmes/what-erasmus-programme> (дата звернення 12.05.2024)
19. Fulbright Ukraine. Програма імені Фулбрайта в Україні Представництво Інституту Міжнародної Освіти. URL: <https://fulbright.org.ua/uk/> (дата звернення: 14.05.2024)
20. Information portal Reporter. Софія Джекс-Блейк. URL: <https://reporter.zp.ua/sofiya-dzheks-blejk-wnq.html> (дата звернення: 08.05.2024)
21. Java Libre. Аддісон Джозеф. URL: <https://javalibre.com.ua/java-book/author/bio/25093> (дата звернення: 05.05.2024)
22. Mission of Ukraine to the European Union. Cooperation in the field of education, Erasmus+ program. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/2633-relations/galuzeve-spivrobotnictvo/klyuchovi-tendenciyi-politiki-yes-u-sferi-osviti-ta-kulturi-programa-yes-erazmus> (дата звернення: 10.05.2024)

23. National Erasmus+ Office in Ukraine. Еразмус+ під час війни проти України. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/erazmus-pid-chas-voyennogo-stanu-v-ukrayini/> (дата звернення: 11.05.2024)
24. National Erasmus+ Office in Ukraine. Можливості для індивідуальних осіб // Студентам закладів вищої освіти. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-individualnyh-osib/studentam-zakladiv-vyshhoyi-osvity/> (дата звернення: 12.05.2024)
25. National Erasmus+ Office in Ukraine. Участь України у статусі країни-партнера програми ЄС Еразмус+ 2014-2020 рр. та перспективи участі в програмі Еразмус 2021-2027 рр. URL: <https://erasmusplus.org.ua/news/uchast-ukrayiny-u-statusi-krayiny-partnera-programy-yes-erazmus-2014-2020-rr-ta-perspektyvy-uchasti-v-programi-erazmus-2021-2027-rr/> (дата звернення: 11.05.2024)
26. National Erasmus+ Office in Ukraine. Erasmus+ // Key actions. URL: <https://erasmusplus.org.ua/en/erasmus/key-actions/> (дата звернення: 10.05.2024)
27. Nikolaeva S. The Bologna process in Ukraine: the decade anniversary. General and Professional Education 4. 2015, P.68. URL: http://genproedu.com/paper/2015-04/full_066-074.pdf (дата звернення: 07.05.2024)
28. Report Ukraine. Молодіжна політика. Чи розуміється в ній молодь? URL: <https://ukraine.ureport.in/story/1509/> (дата звернення: 06.05.2024)
29. Salto. About Salto-Youth. URL: <https://www.salto-youth.net/about/> (дата звернення: 14.05.2024)
30. The 2005-2020 Bologna Process in Ukraine: Achievements, Challenges and Prospects. National Erasmus+ office Ukraine – Higher Education Reform Experts Team Institute of higher education, NAESU. Kyiv, 2020.

- P.4-6. URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/03/BolognaStudy_Ukraine2005_2020_NEO_eng1.pdf (дата звернення: 01.05.2024)
- 31.TopUniversities. What is International Education and Why is It Important For You? URL: <https://www.topuniversities.com/student-info/studying-abroad/what-international-education-why-it-important-you> (дата звернення: 03.05.2024)
- 32.UAReforms. Молодь і спорт. URL: <https://uareforms.org/pages/new-page-656> (дата звернення: 12.05.2024)
- 33.What is Erasmus? All you need to know. URL: <https://blog.erasmusplay.com/what-is-erasmus-all-you-need-to-know-mobility-tips/> (дата звернення: 12.05.2024)
- 34.Wings. Do you know the story of how the Erasmus project started? URL: <https://wingsprojecterasmus.eu/do-you-know-the-story-of-how-the-erasmus-project-started/> (дата звернення: 11.05.2024)
- 35.Ye. Nikolaiev, G. Riy, I. Shemelynets. War in Ukraine: Reshaping the Higher Education Sector. Analytical Report. Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv University, 2023. P. 23. URL: <https://osvitanalytika.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/HigherEd-in-Times-of-War-EN.pdf> (дата звернення: 03.05.2024)
- 36.Блог учасників програми Erasmus+. URL: <https://www.tiktok.com/@thenastenabaglay> (дата звернення: 05.05.2024)
- 37.Вертегел В. Проблема академічної мобільності в контексті підготовки конкурентоспроможних фахівців // Професійна підготовка в контексті Євроінтеграції: Проблеми підготовки сучасного вчителя, № 10 (Ч. 2), 2014. С.256-257
- 38.Горінов П., Драпушко Р., Драпушко Н., Ільчук О. Молодіжна політика в Україні: Навчальний посібник. Київ: Український

- державний університет імені Михайла Драгоманова. 2023. С.6-7.
URL:
https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/41069/Horinov_Drapushko_Drapushko_Iliuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 12.05.2024)
39. Гришук Ю. В. Міжнародна академічна мобільність в Україні: проблеми та перспективи. Освітологічний дискурс, 2(6), 2014. С.34-38. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33686818.pdf> (дата звернення: 14.05.2024)
40. Еразмус+. Керівництво до програми (Programme Guide). Version 1 (2020): 05-11-2019. С. 8-9. URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/ErasmusProgrammeGuide_2020-UA%20final_corrected.pdf (дата звернення 10.05.2024)
41. Заячук Ю. Освітні програми ЄС та можливості для викладача українського університету // Світові тенденції та вітчизняні перспективи в освіті. Український педагогічний журнал №2, 2021. С.9
42. Знак якості Ради Європи для молодіжних центрів. С.4. URL: https://youthcenters.net.ua/upload/books/ua/znak-yakosti-vid-radi-evropi-dlya-molodignih-tsentriv_64c262a58613a.pdf (дата звернення: 04.05.2024)
43. Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету. Жан Моне. URL: <https://econ.biem.sumdu.edu.ua/zhan-mone> (дата звернення: 04.05.2024)
44. Майборода Р. Мобільність викладачів у рамках програми Erasmus – програми Європейського Союзу з обміну студентів та викладачів між університетами. Серія №1 (68), лютий 2020. С.149. URL: <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/ped-visnik-68-2020-28.pdf> (дата звернення: 02.05.2024)

- 45.Мережа Центрів європейської інформації України. Програми ЄС у сфері, науки, освіти, культури та роботи з молоддю. URL: http://ukrcei.org/uploads/files/default/rozdatki_education_programs.pdf (дата звернення: 04.05.2024)
- 46.Міністерство молоді та спорту в Україні. Верховна Рада України прийняла Закон України “Про приєднання України до Розширеної часткової угоди про спорт (EPAS)”. URL: <https://mms.gov.ua/news/verkhovna-rada-ukraini-priynuala-zakon-ukraini-pro-priednannya-ukraini-do-rozshirenoi-chastkovo-ugodi-pro-sport-epas> (дата звернення: 14.05.2024)
- 47.Міністерство освіти і науки України. Еразмус+. URL: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/yevropejska-integraciya/erazmus> (дата звернення: 12.05.2024)
- 48.Міністерство освіти і науки України. МОН запускає промокампанію професійної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-zapuskaye-promokampaniyu-profesijnoyi-osviti-vse-pracyuye-zavdyaki-nam> (дата звернення: 10.05.2024)
- 49.Міністерство освіти і науки України. Пріоритетами Болонського процесу до 2030 року мають стати збалансована академічна мобільність та посилена роль вищої освіти у досягненні цілей сталого розвитку, - Єгор Стадний. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/prioritetami-bolonskogo-procesu-do-2030-roku-mayut-stati-zbalansovana-akademichna-mobilnist-ta-posilena-rol-vishoyi-osviti-u-dosyagnenni-cilej-stalogo-rozvitku-yegor-stadnij#:~:text=%D0%91%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%20%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D0%B2%D1%81%>

D1%8F%20%D1%83,%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD
 %D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B8%20%D0%84%D0%
 B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C
 %D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%
 BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%83%20%D0%B2%D0
 %B8%D1%89%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D
 1%96%D1%82%D0%B8. (дата звернення: 08.05.2024)

50. Молодіжні центри. Основні принципи та засади // Методичні рекомендації. Управління у справах сім'ї та молоді Донецької обласної державної адміністрації. Комунальний позашкільний навчальний заклад «Донецький обласний дитячо-молодіжний центр». Краматорськ, 2017. С.3-14. URL: https://dodmc.dn.ua/images/stories/Biblioteka/molodizni_centri.pdf (дата звернення: 07.05.2024)
51. Національний інститут стратегічних досліджень. “Академічна мобільність як фактор інтеграції України у світовий науково-освітній простір”. Аналітична записка. URL: <https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/akademichna-mobilnist-yak-faktor-integracii-ukraini-u-svitoviy> (дата звернення: 12.05.2024)
52. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Можливості програми Еразмус+. URL: <https://npu.edu.ua/universytet/mizhнародne-spivrobotnytstvo/mizhнародni-hranty-ta-stypendii/mozhlyvosti-prohramy-erasmus> (дата звернення: 11.05.2024)
53. Національний Темпус / Еразмус+ офіс в Україні. Еразмус+ у галузі вищої освіти: можливості відкриті для країн-партнерів. URL: <https://www.tempus.org.ua/uk/erasmus-/pro-erasmus/1087-novi->

[mozhlivosti-dla-spivpraci-v-galuzi-vishhoji-osviti-vidkriti-dla-vsogo-svitu.html](#) (дата звернення: 10.05.2024)

54. Національний університет “Львівська політехніка”. Erasmus+ KA1 у Львівській політехніці: можливості, перспективи, співпраця. URL: <https://lpnu.ua/news/erasmus-ka1-u-lvivskii-politekhnitsi-mozhlyvosti-perspektyvyu-spivpratsia> (дата звернення: 09.05.2024)
55. Освіта.UA. Вища освіта в Україні // Еразм Роттердамський: становлення гуманістичних світоглядів. Реферат. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/32801/ (дата звернення: 11.05.2024)
56. ОсвітаUA. Вища освіта в Україні / Що таке ЄКТС і як вона працює в Україні? URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/70499/ (дата звернення: 11.05.2024)
57. Офіс Ради Європи в Україні. Комітет міністрів ухвалив рекомендацію щодо переглянутої Європейської спортивної хартії. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/committee-of-ministers-adopts-recommendation-on-revised-european-sports-charter> (дата звернення: 13.05.2024)
58. Офіційний сайт Національного офісу Еразмус+ в Україні. URL: <https://erasmusplus.org.ua/> (дата звернення: 05.05.2024)
59. Офіційний сайт програми Erasmus+. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/> (дата звернення: 05.05.2024)
60. Польща в Україні. Еразмівці. URL: <https://www.gov.pl/web/ukrainauk/Erazmivtsi> (дата звернення: 06.05.2024)
61. Полянська А. С. (2023). Особливості управління проектом «Міжнародна академічна мобільність» Програми Еразмус+ в умовах війни. Економіка, управління та адміністрування, 1(103), 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/369894038_Osoblivosti_upravli

nna_proektom_Miznarodna_akademicna_mobilnist_Programi_Erazmus_v_umovah_vijni (дата звернення: 07.05.2024)

62. Представництво Європейського Союзу в Україні. Програма ЄС «Дім Європи» запропонувала пакет термінової підтримки під час війни на суму 1 500 000 євро. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D1%94%D1%81-%C2%AB%D0%B4%D1%96%D0%BC-%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B8%C2%BB-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B0-%D0%BF%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82-%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D1%96%D0%B4-%D1%87%D0%B0%D1%81-%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%83%D0%BC%D1%83-1-500-000_uk?s=232 (дата звернення: 08.05.2024)

63. Про вищу освіту: Закон України від від 24.03.2024 р. №1556-VII // База даних Законодавство України / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 10.05.2024)

64. Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року: Указ Президента України від 12.03.2021 №94/2021 // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text> (дата звернення: 11.05.2024)

65. Університет Григорія Сковороди у Переяславі. Все про Еразмус+: <https://doir.uhsp.edu.ua/erazmus/> (дата звернення: 11.05.2024)
66. Федорова І. І., Трофименко Я. В. Академічна мобільність українських студентів у сучасному освітньому просторі. Вісник НТУУ “КПІ”. Філософія. Психологія. Педагогіка. Випуск 2, 2012. С.139-143. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/47225999.pdf> (дата звернення: 13.05.2024)
67. Холденко В. І., Кирнах В. І., Вітюк Л. С. Міжнародна мобільність та обміни в рамках вищої освіти: Вплив європейських програм. Випуск № 1(29), 2024. С.564
68. Християни для України. 30 січня 1648 року підписаний Мюнстерський мир. URL: <https://media.c4u.org.ua/calendar/413> (дата звернення: 02.05.2024)
69. Шитікова С., Жданова К. Можливості Програми ЄС Еразмус+ 2021-2027 для закладів професійної (професійно-технічної) освіти та фахової передвищої освіти - VET. Проєкт ЄС «Мережа національних офісів Програми Еразмус+ та національних команд експертів з реформування вищої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/Konf-Osv.mozhl-novi.horyz.P-PT-O.Ukr.08-09.2021/Inform.sesiya-Prohr.Erasmus.dlya.zakl.P-PT-O.09.07/Mozhl.Prohr.YES.Erazmus.2021-2027.dlya.P-PT-O.ta.FPO-VET.09.07.pdf> (дата звернення: 12.05.2024)
70. Щодо затвердження Примірного положення про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України: Наказ від 29.05.2013 // База даних Законодавство України // ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635729-13#Text> (дата звернення: 12.05.2024)

ДОДАТКИ**Додаток А****Опитувальник****1. Звідки Ви вперше дізналися про програму Erasmus+?**

- A. Від друзів/знайомих
- B. З соціальних мереж
- C. З веб-сайту Erasmus+
- D. Від викладачів/університету
- E. Інше _____

2. Наскільки Вам здається доступною інформація про програму Erasmus+?

- A. Дуже доступна
- B. Доступна
- C. Не дуже доступна
- D. Недоступна
- E. Не знаю

3. Які з наступних комунікаційних каналів ви використовуєте для отримання інформації про Erasmus+? (можна обрати кілька варіантів)

- A. Інтернет-сайти
- B. Соціальні мережі
- C. Інформаційні бюлетені

D. Персональні консультації/зустрічі

E. Інше___

4. Чи виникали у вас складнощі при знаходженні або розумінні інформації про програму Erasmus+?

A. Так, часто

B. Так, іноді

C. Ні, ніколи

5. Які з перерахованих нижче аспектів ви вважаєте найбільш важливими для поліпшення доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді? (можна обрати кілька варіантів)

A. Більше інформації у доступних форматах (відео, інфографіка тощо)

B. Мовна підтримка для різних аудиторій

C. Збільшення кількості інформаційних заходів та заходів з орієнтації

D. Інше___

6. Чи використовували ви коли-небудь програму Erasmus+ або плануєте використати у майбутньому?

A. Так, вже використовував/використовую

B. Так, планую в майбутньому

C. Ні, і не планую

7. Які з перерахованих нижче факторів найбільше вплинули на вашу участь у програмі Erasmus+? (можна обрати кілька варіантів)

A. Інформація про можливості у програмі

B. Мотивація вивчати нові культури та мови

C. Фінансова підтримка

D. Можливість отримати нові знання та навички

E. Інше___

8. Чи вважаєте Ви, що університети/навчальні заклади роблять достатньо для того, щоб інформувати студентів про Erasmus+?

A. Так

В. Ні

С. Не знаю

9. Чи звертали ви увагу на наявність інформаційних матеріалів про програму Erasmus+ у вашому університеті або навчальному закладі?

А. Так, завжди

В. Іноді

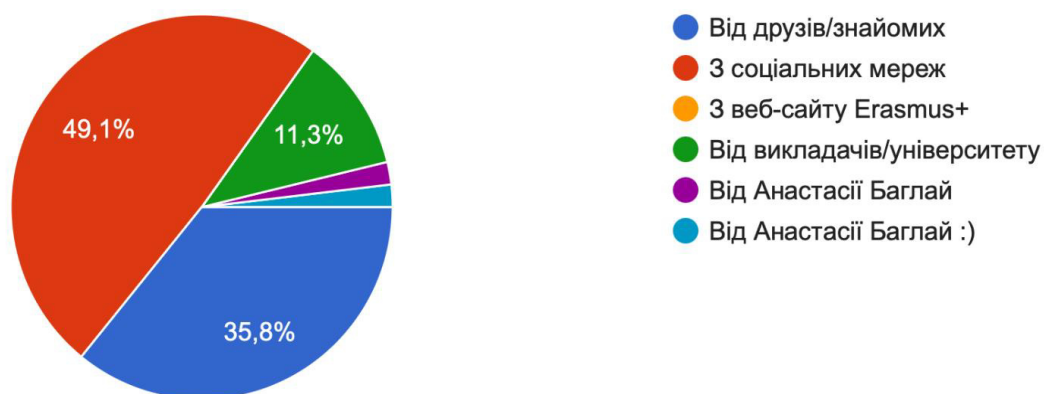
С. Ні, ніколи

ДОДАТОК Б

Результати опитування

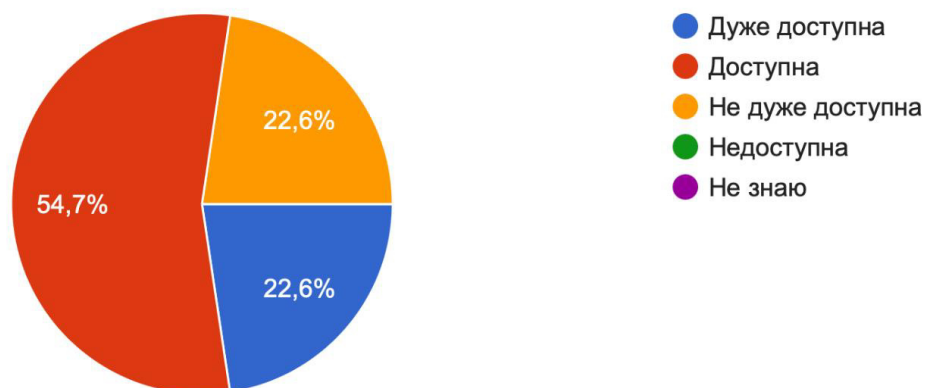
1. Звідки Ви вперше дізналися про програму Erasmus+?

53 відповіді

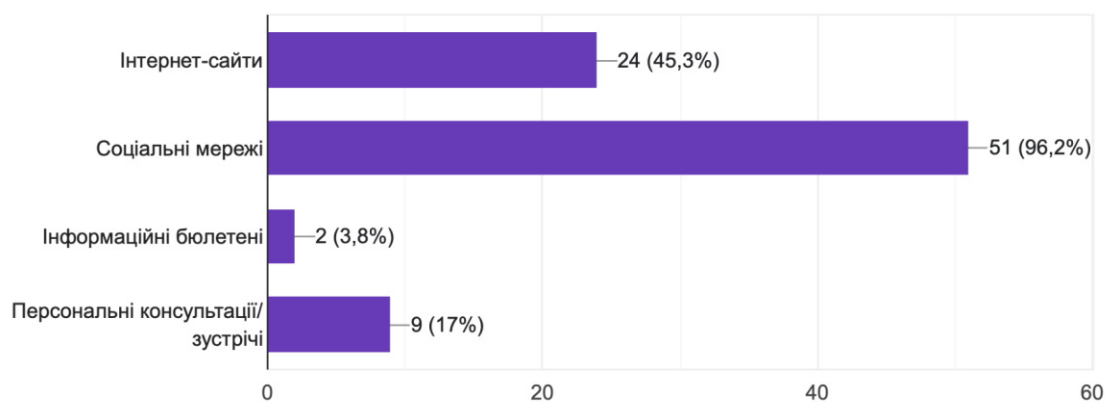
2. Наскільки Вам здається доступною інформація про програму Erasmus+?

53 відповіді

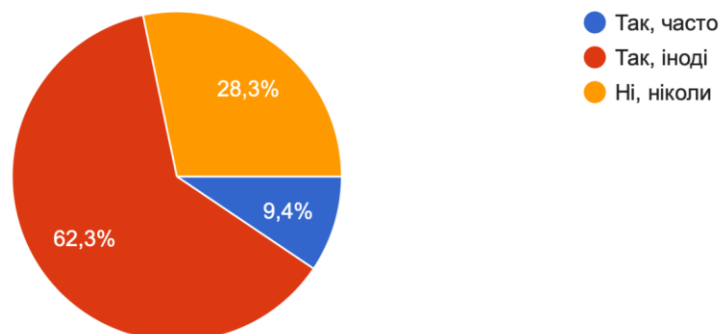
3. Які з наступних комунікаційних каналів ви використовуєте для отримання інформації про Erasmus+? (можна обрати кілька варіантів)

53 відповіді

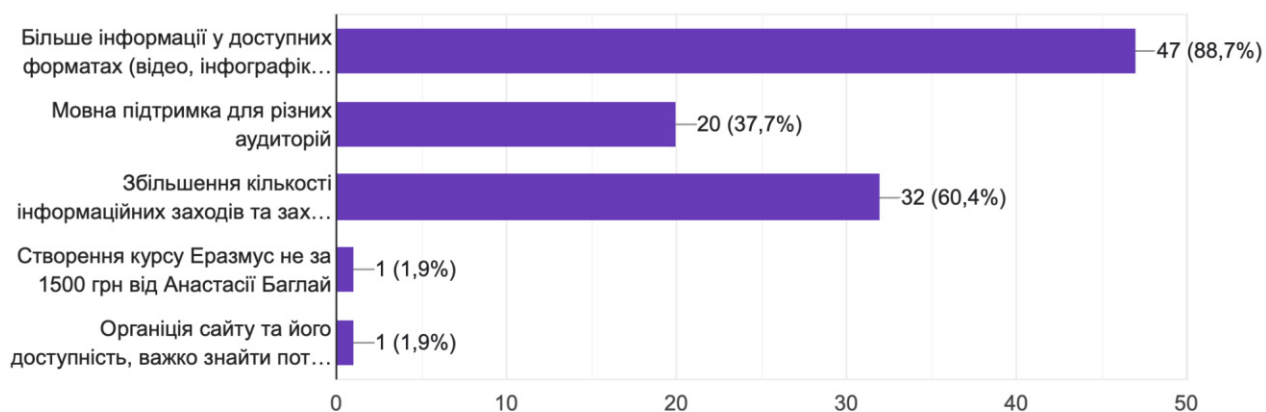
4. Чи виникали у вас складнощі при знаходженні або розумінні інформації про програму Erasmus+?

53 відповіді

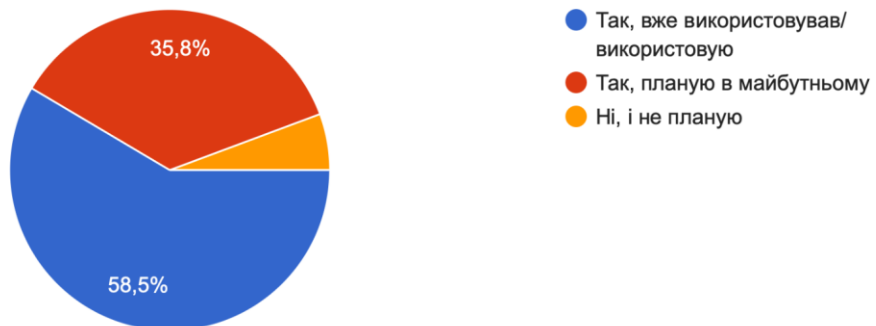
5. Які з перерахованих нижче аспектів ви вважаєте найбільш важливими для поліпшення доступності інформації про програму Erasmus+ для молоді? (можна обрати кілька варіантів)

53 відповіді

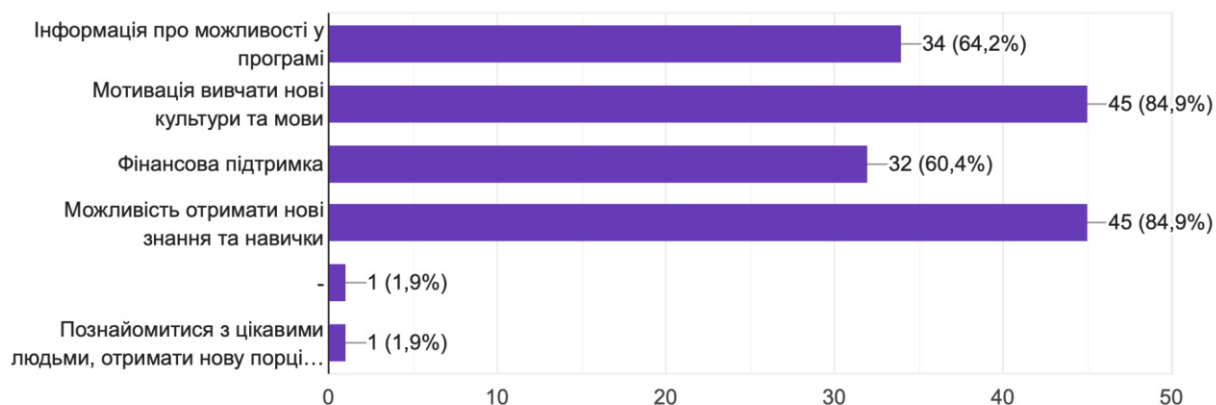
6. Чи використовували ви коли-небудь програму Erasmus+ або плануєте використати у майбутньому?

53 відповіді

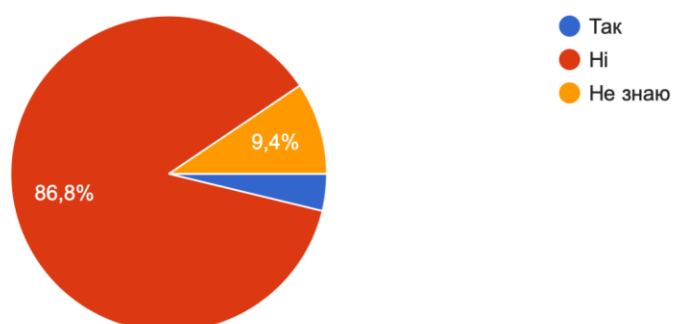
7. Які з перерахованих нижче факторів найбільше вплинули на вашу участь у програмі Erasmus+? (можна обрати кілька варіантів)

53 відповіді

8. Чи вважаєте Ви, що університети/навчальні заклади роблять достатньо для того, щоб інформувати студентів про Erasmus+?

53 відповіді

9. Чи звертали ви увагу на наявність інформаційних матеріалів про програму Erasmus+ у вашому університеті або навчальному закладі?

53 відповіді

